

МАТЕРИАЛИ
XVI МЕЖДУНАРОДНА НАУЧНА ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦИЯ

БЪДЕЩЕТО ВЪПРОСИ ОТ СВЕТА
НА НАУКАТА - 2020

17 - 25 декември, 2020

Volume 6

София
«Бял ГРАД-БГ ОДД»
2020

То публикува «Бял ГРАД-БГ» ООД, Република България,
гр.София, район «Триадица», бул.« Витоша» №4, ет.5

Редактор: Милко Тодоров Петков

Мениджър: Надя Атанасова Александрова

Технически работник: Татяна Стефанова Тодорова

Материали за XVI международна научна практическа конференция,
Бъдещето въпроси от света на науката - 2020, 17 - 25 декември, 2020:
София.« Бял ГРАД-БГ » - 76 с.

За ученици, работници на проучвания.

Цена 10 BGLV

ISSN 1561-6908

© Колектив на автори, 2020

© «Бял ГРАД-БГ» ООД, 2020

ІКОНОМИКИ

Ікономіката на підприємствето

Несенюк Є.С.

Київський національний університет технологій та дизайну, Україна

ІННОВАТИВНІСТЬ ПРОДУКЦІЇ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ СТРАТЕГІЧНОЮ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ

Економічні стратегії інноваційної конкурентоспроможності підприємств легкої промисловості розробляються на альтернативній основі і мають різноманітні функціональні механізми реалізації. Їх пріоритетність визначається конкурентною позицією підприємства, його сильними і слабкими сторонами, загрозами і можливостями. Єдність маркетингових і інноваційних стратегій, їх ретельна розробка і послідовна реалізація є запорукою отримання переваг перед конкурентами. У легкій промисловості основні форми інновацій стосуються впровадження нової техніки і технологій, сучасних матеріалів і сировини, розробки новаторських дизайнерських рішень і моделей, інформаційних систем управління тощо. Протягом 2015-2019 рр. найбільша кількість підприємств, що впроваджували інновації (продукцію та/або технологічні процеси), за окремими видами економічної діяльності мала у таких роках: у промисловості і переробній промисловості – у 2018 році (відповідно 739 од. і 702 од.), у легкій промисловості – у 2016 році (39 од.) [1].

Загальною є тенденція до скорочення кількості підприємств, що впроваджували інновації, протягом 2015-2019 років: у промисловості – із 723 од. до 687 од., у переробній промисловості – із 675 од. до 616 од., у легкій промисловості – із 38 од. до 32 од. Загалом питома вага зазначеної групи підприємств легкої промисловості коливалася на рівні від 3,9% (2017 рік) до 5,8% (2016 рік) від загальної кількості підприємств переробної промисловості з ознаками інновативності продукції та/або технологічних процесів. Якісною ознакою інноваційного процесу є структура інновацій за їх видами.

Легка промисловість, попри незначні кількісні показники, мала найвищу частку підприємств, які впроваджували нові технологічні процеси протягом

2015-2019 років (60,6%-91,7%), тоді як промисловість – 48,9%-71,6%, переробна промисловість – 53,4%-69,6%. Серед галузей легкої промисловості у 2019 році найбільш активно впроваджували нові технологічні процеси підприємства текстильної промисловості (80,0%), підприємства з виробництва шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів (71,4%), меншою мірою – швейні підприємства (66,7%). Протягом 2016-2018 років майже третина підприємств легкої промисловості впроваджувала поліпшені маловідходні, ресурсо-зберігаючі нові технологічні процеси. У 2019 році їх частка у промисловості скоротилася до 13,1%, у переробній промисловості – до 14,4%. Щодо галузей легкої промисловості інформація є конфіденційною.

Щодо питомої ваги інноваційної продукції (товарів, послуг), то у легкій промисловості протягом 2015-2019 років (25,0%-84,8%) вона була нижче, ніж у промисловості (51,1%-86,2%) і переробній промисловості (46,6%-87,7%). Аналогічні тенденції поширюються і на частку інноваційної продукції (товарів, послуг), нової для ринку. В легкій промисловості у 2015, 2017, 2019 роках вона знаходилася на рівні лише 4,2%-6,3%, у 2016 та 2018 роках становила 12,8%-18,2%. У промисловості та переробній промисловості діапазон коливань становив протягом 2015-2019 років – відповідно 13,4%-25,6%, 14,6%-26,5%.

У 2019 році за часткою інноваційної продукції (товарів, послуг), що випускається підгалуззями легкої промисловості, вони розташувалися таким чином: перше - виробництво одягу (33,3%), друге - виробництво шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів (28,6%), третє - текстильне виробництво (20,0%). За питомою вагою нової продукції для ринку лідирує текстильне виробництво (10,0%), на другому місці - виробництво одягу (6,7%).

Кількісні показники діяльності підприємств, що реалізували інноваційну продукцію (товари, послуги), характеризують їх низьку ділову активність протягом 2015-2019 рр.

За видами економічної діяльності найгіршою (за виключенням 2018 року) вона була у легкій промисловості (в 1,5-2,5 рази нижче, ніж у промисловості і переробній промисловості) і знаходилася на рівні всього 3,4%-7,7%.

Максимальна кількість підприємств легкої промисловості, що випускала інноваційну продукцію, становила 31 (у 2018 році), мінімальна – 11 (у 2017 р.). У 2019 році серед 15 підприємств на текстильне виробництво приходилося 5 підприємств (7,6% від їх загальної кількості), на виробництво одягу –

7 підприємств (3,3%), на виробництво шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів – 3 підприємства (4,5%). Переважна частка інноваційної продукції, що випускається, є новою для підприємства. Протягом 2015-2019 рр. питома вага інноваційної продукції, нової для ринку, у промисловості зростає із 22,5% до 23,3%, у переробній промисловості – із 22,7% до 23,6% із максимальним значенням відповідно 26,6% і 27,0% у 2016 році. У легкій промисловості динаміка на граничних точках інтервалу є низхідною – відповідно 9,1% і 6,7%, проте у 2016-2018 роках аналізований рівень перевищував 17,6% із максимальним значенням 23,1% у 2017 році.

Вартісні показники (у грошовій оцінці) обсягу реалізованої інноваційної продукції є ще скромнішими. Протягом 2017-2019 років у промисловості його частка зростає із 0,7% до 1,3%, у переробній промисловості – із 1,2% до 1,9%, у легкій промисловості за 2017-2018 роки вона скоротилася з 1,7% до 1,5%, дані за 2019 рік є конфіденційними, але оприлюднені дані за текстильним виробництвом становлять всього 0,4%, за виробництвом одягу – ще менше 0,2%. Із суб'єктів господарювання легкої промисловості у 2019 році тільки одне текстильне підприємство випускало нову продукцію для ринку.

Важливе значення для легкої промисловості має раціональне використання сировинних ресурсів (льон, вовна, бавовна, шовк, натуральні і штучні шкіри та хутро, синтетичні тканини), упровадження ресурсозберігаючих технологій виробництва, застосування екологічно чистих матеріалів, безпечних для життя і здоров'я людей. Напрямами використання інновацій у текстильній промисловості є [2, с. 150]: у технологіях - активне вживання сумішей сировини; у готовому продукті – надання йому різних функціональних атрибутів в оздобленні (антибактеріальних, арома-терапевтичних, гіпоалергенних, вітамінізованих, запахо-поглинаючих, брудо- та вологовідштовхувальних, терморегулюючих, захисних властивостей, маломнучкості, незначного зсідання, приємного грифу тощо); в організації – створення кластерних структур та забезпечення можливостей їх синергетичної взаємодії.

Таким чином, факторами, що зміцнюють інноваційну конкурентоспроможність підприємств легкої промисловості порівняно з підприємствами переробної промисловості і промисловості загалом, є: вища частка підприємств, які впроваджували нові технологічні процеси. Негативно

впливають на конкурентоспроможність легкої промисловості такі чинники: нижча питома вага кількості підприємств, що впроваджують і реалізують інноваційну продукцію; скорочення питомої ваги інноваційної продукції, нової для ринку, на фоні її зростання у промисловості і переробній промисловості; гірша зовнішня інноваційна конкурентоспроможність.

Ємність ринку інноваційної продукції легкої промисловості можна визначити як дуже низьку, а потенціал зростання – дуже великим, як в частині продукції, нової для підприємства, так і продукції, нової для ринку. Для реалізації економічного потенціалу необхідно активно задіяти маркетингові механізми: використання інноваційних каналів збуту (Інтернет, продакт-плейсмент); диференціація цін на різних сегментах ринку споживчих товарів непродовольчої групи; встановлення більш високої рентабельності на продукцію (товари-новинки), які користуються підвищеним попитом через відповідність актуальним трендам ринку моди; гнучке ціноутворення на товари сезонного попиту тощо.

Література:

1. Статистичний збірник «Наукова та інноваційна діяльність в Україні». К.: Державна служба статистики, 2020. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 15.10.2020).

2. [Маєвська О. О.](#) Економічний зміст механізму стимулювання інноваційної активності підприємств легкої промисловості. [Економіка і регіон](#). 2011. № 3. С. 147-151.

Applicant for the Department of Management Petrichenko A.I.
Kyiv National University of Construction and Architecture, Ukraine

ADAPTATION OF METHODOLOGICAL BUDGETING APPROACHES TO THE MANAGEMENT OF COMMERCIAL REAL ESTATE PROJECTS AND REGULATION OF THE ENVIRONMENT OF CONTRACTORS

The life cycle of a construction project, from the moment of the idea of construction to the final period of implementation and implementation of a particular construction project, is not possible without a clear goal and well-designed planning.

Planning is the setting of goals in the form of quantitative and qualitative indicators that must be achieved by the company for a certain period [1].

Structuring construction project plans according to the time period for which the plans are formed and during which they should be implemented, namely:

- 1) operational (current) planning - for a period of up to one year;
- 2) tactical (medium-term) planning for a period of one to three years;
- 3) strategic (long-term) planning - for a period of more than three years - give a clear understanding to the managers of this project about the order, timing and nature of the distribution of material and labor resources for the successful implementation of the construction project.

The introduction of a planning system at the enterprise allows to solve the following tasks [2]: increase the efficiency of resource use of the enterprise; ensure coordination of activities and the relationship of interests of individual units and the enterprise as a whole; forecast, analyze, evaluate the options of economic activity of the enterprise and increase the validity of management decisions; ensure financial stability and improve the financial condition of the enterprise.

The developed and approved plan of the construction project reflects the order of actions of the corresponding structural divisions planned for realization. However, if the usual project plan is supplemented with estimated data on the cost of relevant resources, works and other structural components, such a document will become the project budget. A project budget is a plan, expressed in quantitative terms of the project, that reflects the costs required to achieve the goal. The budget presents the estimated results of the revised calendar plan and project implementation strategy. The project

budgeting process is a distribution of the estimated cost over time based on a calendar plan [3].

In turn, the process of forming, managing and monitoring the relevant budget of the construction project leads us to the concept of budget management, which includes the concept of budgeting and one of the main functions of management - planning. Planning is associated with defining business goals and strategies, measures to achieve them [4]. Then, with the help of budgeting, they are translated into the language of quantitative and cost indicators. Budgeting is in any effective management system of the organization and serves to specify the goals of planning. In domestic science and practice there are both conceptual and methodological approaches to this topic. In particular, budgeting is considered as a concept of resource management of economic entities, as an integral part of financial and operational planning of enterprises.

In practice, budgeting is often understood as a set of procedures for budgeting and internal reporting on their implementation, but this is an inefficient approach, which is justified only in the first stage of budgeting in conditions of limited financial resources. Thus, in a general sense, budgeting is a system of principles and tools of management accounting, designed to express plans in quantitative and cost terms and monitor their implementation, aimed at effective management of enterprise resources. The budget process combines periodically repeated procedures for the formation, approval and approval of budgets, monitoring their implementation, analysis of deviations and making, if necessary, adjustments in operational planning.

In some cases, an expanded interpretation of budget management is used: 1) it is considered as management of deviations (budgeting, determination of actual indicators, determination of deviations, analysis of their causes and decision-making based on the results of the analysis); 2) the interpretation of budget management is extended to the concept of management in the system of internal business with the participation of transfer pricing and the arbitration commission. Practically there is a substitution of concepts of management systems, hyperbolization of one of functions of management - planning.

Budgeting, as an element of the planning function, should be present in any management system, including the management system for deviations, in the management system of responsibility centers, in the controlling system, etc. [4]. Despite the high importance for the implementation of the construction project of these

elements, in practice the question often arises about the feasibility and necessity of implementing such time-consuming processes as budgeting and whether it will help achieve the strategic goals of the construction company.

References:

1. Brannan, L. (2006). Project budgeting using the project management knowledge areas, 2006—Latin America, Santiago, Chile. Newtown Square, PA: Project Management Institute.
2. Ortiz, J. I., Pellicer, E., & Molenaar, K. R. (2019). Determining Contingencies in the Management of Construction Projects. *Project Management Journal*, 50, 226–242.
3. Kwon, H. & Kang, C. W. (2019). Improving Project Budget Estimation Accuracy and Precision by Analyzing Reserves for Both Identified and Unidentified Risks. *Project Management Journal*, 50, 86–100.
4. Lowden, G. & Thornton, J. (2015). The special challenges of project management under fixed-price contracts.—EMEA, London, England. Newtown Square, PA: Project Management Institute.

Регионална икономика

Хохлова О.А.

*Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля
Інститут хімічних технологій (м. Рубіжне), Україна*

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА: РЕГІОН ЯК

МНОГОФУНКЦІОНАЛЬНА ТА БАГАТОАСПЕКТНА СИСТЕМА

В роботах фундаторів регіональної економіки, як і в роботах багатьох сучасних дослідників, регіон розглядається як кількісне зосередження природних ресурсів і населення, виробництва і споживання. Однак, регіон може розглядатися з багатьох кутів зору, досліджуватися як суб'єкт економічних відносин, носій особливих економічних інтересів, як багатофункціональна і багатоаспектна система.

Наприклад, регіон можна розглядати як відносно відокремлену підсистему держави і національної економіки. У багатьох країнах регіони акумулюють все більше функцій і фінансових ресурсів, що раніше належали «центру» (процеси децентралізації та федералізації). Одна з головних функцій регіональної влади регулювання економіки регіону. Взаємодія загальнодержавних (федеральних) і регіональних влад, а також різні форми міжрегіональних економічних відносин (наприклад, в рамках міжрегіональних асоціацій економічної взаємодії) забезпечують функціонування регіональних економік в системі національної економіки.

Також регіон може розглядатися, як великий суб'єкт власності (регіональної та муніципальної) та економічної діяльності. У цій якості регіони стають учасниками конкурентної боротьби на ринках товарів, послуг, капіталу (прикладом можуть служити: захист «торгової марки» місцевих продуктів, змагання за більш високий регіональний інвестиційний рейтинг і т.п.).

Регіон як специфічний тип ринку, що має певні межі (ареал), акцентує увагу на загальних умовах економічної діяльності (підприємницький клімат) і особливостях регіональних ринків різних товарів і послуг, праці, кредитно-фінансових ресурсів, цінних паперів, інформації, знань тощо. Дослідження в

рамках даного підходу іноді виділяють в особливу дисципліну – «регіональне ринкознавство».

Підхід к регіону як до соціуму (спільності людей, що живуть на певній території) висуває на перший план відтворення соціального життя (населення і трудових ресурсів, освіти, охорони здоров'я, культури, навколишнього середовища тощо) і розвиток системи розселення. Вивчення ведеться в розрізі соціальних груп з їх особливими функціями та інтересами.

Даний підхід ширше економічного. Він включає культурні, освітні, медичні, соціально-психологічні, політичні та інші аспекти життя регіонального соціуму, синтезу яких регіональна наука з самого початку приділяла велику увагу.

На сьогодні розвиваються й інші спеціалізовані підходи.

Наприклад, регіон як підсистема інформаційного суспільства або регіон як безпосередній учасник інтернаціоналізації та глобалізації економіки.

Наростання дискусії про індустріальні округи, що виникла наприкінці 1980-х рр., відображає підвищення інтересу економічних географів і регіональних теоретиків до бізнес-кластерів. Дискусія почалася з прикладів, відомих як «Третя Італія», і поширилася на аналіз подібних форм регіонального розвитку в інших європейських країнах. С. Сассен збагатила цю нитку дискусії своїм дослідженням «глобальних міст» і центральних вузлів світової економіки. Скот зв'язав вивчення регіонів і світових міст у формі своєї концепції «регіони світових міст». Прихильники теорії наголошують важливість розвитку «колективної ефективності» і трест-базованих зв'язків для динаміки розвитку локальних кластерів.

Теорії розвитку регіону спираються на досягнення макроекономіки, мікроекономіки, інституційної економіки та інших напрямів сучасної економічної науки. Подібність регіону і національної економіки визначає можливість застосування для регіону макроекономічних теорій.

Розглянуті вище форми існування економічних регіонів показують, наскільки різноманітними можуть бути підходи щодо їх класифікації. В середині кожного виду (класу) регіонів можна виокремити ще й окремі їх типи, які відображають відповідний ранг і характер розвитку регіонів. Наприклад, є декілька форм спеціальних економічних зон; проблемні регіони поділяються за

рівнем і специфікою їх відсталості, інвестиційні регіони — за ступенем привабливості тощо.

Як правило, типологію регіонів можна провести значно точніше за допомогою кількісних методів дослідження. Так, наприклад, рівень економічного розвитку регіонів досить легко визначається за показником ВВП на одну особу. Рівень екологічного неблагополуччя можна визначити за модулем техногенного навантаження (обсяг викидів і відходів, що припадає на одиницю площі регіону). Гіршою є ситуація, коли типологія здійснюється за якісними ознаками, що не піддаються кількісному виміру. У таких випадках правильність типологізації залежить від досвіду, наукової інтуїції і знань дослідника

Литература:

- 1 Єпіфанов А. О., Сало І. В. Регіональна економіка. - К.: Наукова думка, 2000.
- 2 Пак Н. Т. Регіональна економіка - Львів: Львівська державна фінансова академія; Видавництво Львівської політехніки, 2015.
- 3 Шаблій О. І. Основи загальної суспільної. - Львів: Видавництво Львівського національного університету, 2003.

Външноикономическата дейност

Залеский Борис Леонидович

Белорусский государственный университет

ЦЕЛЬ – АКТИВИЗАЦИЯ НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА

В начале декабря 2020 года состоялось второе заседание совместной белорусско-турецкой комиссии по сотрудничеству в области науки и технологий, в рамках которой стороны подтвердили обоюдное стремление развивать научно-техническое взаимодействие в сферах энергетики, информационно-коммуникационных технологий, медицины, химической технологий, новых материалов.

Напомним, что основу взаимодействия научных кругов двух стран «заложили соглашения о сотрудничестве, подписанные Национальной академией наук Беларуси: в 2002 году – с Турецким исследовательским советом по науке и технологиям; в 2009 году – с Турецкой академией наук» [1, с. 40]. Заметно активизировались эти партнерские связи после подписания межправительственного соглашения о сотрудничестве в области науки и технологий в ноябре 2016 года. В этом документе стороны договорились оказывать всестороннее содействие сотрудничеству между организациями обеих стран по таким приоритетным направлениям, как «энергетика; агропромышленные технологии; промышленные и строительные технологии и производство; медицина и медицинские технологии, фармацевтика; химические технологии; нано- и биотехнологии; информационно-коммуникационные технологии (электронный сервис, кибербезопасность); аэрокосмические технологии; новые материалы; рациональное природопользование; предупреждение и устранение последствий стихийных бедствий; технологии водопользования; охрана окружающей среды; океанические исследования; лазерные технологии и фотоника» [2]. Для координации этой работы стороны тогда же создали совместную комиссию по сотрудничеству в области науки и технологий, первое заседание которой состоялось в ноябре 2018 года и на котором были закреплены основные направления научно-технического

сотрудничества Беларуси и Турции до 2020 года. Уже в июне 2019 года в турецкой столице было подписано соглашение о сотрудничестве между Белорусским республиканским фондом фундаментальных исследований и Национальным центром нанотехнологий Турции, которое предусматривает разнообразные формы научного сотрудничества двух стран. В частности, в 2019 году Государственный комитет по науке и технологиям Беларуси при поддержке Белорусского инновационного фонда и Совета по научно-технологическим исследованиям Турции объявил конкурс совместных белорусско-турецких инновационных проектов на 2019-2021 годы, целями которого стали «запуск, а также инициирование совместных белорусско-турецких инновационных проектов путем предоставления прямой финансовой поддержки на ранней стадии проекта» [3]. На втором заседании совместной комиссии по сотрудничеству в области науки и технологий стало известно, что к финансированию уже принят совместный проект Объединенного института проблем информатики Национальной академии наук Беларуси и турецкой компании «Новосим Инженерные Услуги» по разработке складской автономной мульти-робототехнической системы. Эта система «будет предназначена для перемещения в автоматическом режиме товаров внутри как проектируемых, так и существующих складских помещений, логистических центров с учетом информации об их конфигурации» [4]. Кроме того, на рассмотрении турецкой стороны сейчас находятся еще два инновационных проекта белорусских ученых, которые уже получили положительную экспертную оценку.

Еще одно актуальное направление белорусско-турецкого научно-технического взаимодействия, которое рассматривалось на втором заседании совместной комиссии по сотрудничеству в области науки и технологий, – взаимодействие турецких и белорусских технопарков. Для белорусской стороны эта тема актуальна тем, что «в Беларуси есть 25 субъектов инновационной инфраструктуры: 16 технопарков (в том числе 3 частных), 8 центров трансфера технологий и Белорусский инновационный фонд. Сеть технопарков охватывает все областные центры» [5]. Работают технопарки также в Пинске, Новополоцке, Горках, Ляховичском районе. В планах на 2020 год значилось их открытие в Барановичах, Бобруйске, Борисове, Орше и Молодечно. Все это говорит о том, что в Беларуси внедряются системные меры по развитию технопарков как региональных инновационных площадок для организации

высокотехнологичных производств. Вот почему освоение передового зарубежного опыта в этой сфере для белорусской стороны сегодня особенно актуально. И Турция таким опытом, надо сказать, обладает.

Технопарки или технополисы в этой стране начали создаваться в 2001 году. К середине 2019 года их количество здесь увеличилось до 84, из которых 63 – действующие, еще в 21 велись инфраструктурные работы. «Сейчас технопарки есть в 54 провинциях страны, на территориях технологических зон развития работает свыше 5 тысяч компаний» [6]. Больше всего технопарков в Стамбуле – 11. Далее следуют: Анкара – 9, Коджаэли – 5, Измир – 4. Их цель – внести свой вклад в развитие производства высоких технологий и сферы услуг, обеспечить сотрудничество предпринимателей, исследователей и ученых. О масштабах деятельности турецких технопарков весьма красноречиво говорят и такие цифры. По состоянию на середину 2019 года в них было реализовано почти 33 тысячи проектов, еще около десяти тысяч – находились в стадии разработки. А количество рабочих мест там превысило 55 тысяч. Наконец, экспорт компаний-резидентов технопарков на июль 2019 года составил более четырех миллиардов долларов. И все это – за неполные двадцать лет. Что и говорить, есть чему поучиться у турецких партнеров их белорусским коллегам.

Литература

1. Залесский, Б.Л. Беларусь – Турция: наука, технологии, образование / Б.Л. Залесский // Materialy XV Mezinarodni vedecko-prakticka konference “Vedecky pokrok na prelomu tysyachalety – 2019”. Volume 14: Praha. Publishing House “Education and Science”. – С. 39–41.
2. Соглашение между Правительством Республики Беларусь и Правительством Турецкой Республики о сотрудничестве в области науки и технологий [Электронный ресурс]. – 2016. – URL: <https://pravo.by/document/?guid=12551&p0=I01600046&p1=1>
3. Сотрудничество в области науки [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: https://turkey.mfa.gov.by/ru/bilateral_relations/scientific/
4. Беларусь и Турция планируют развивать сотрудничество в сферах энергетики, ИКТ и медицины [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/belarus-i-turtsija-planirujut-razvivat-sotrudnichestvo-v-sferah-energetiki-ikt-i-meditsiny-418159-2020/>
5. Шумилин, А. Прогноз до 2040 года – о перспективах развития науки и международном сотрудничестве / А. Шумилин // [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/interview/view/prognoz-do-2040-goda-o-perspektivah-razvitija-nauki-i-mezhdunarodnom-sotrudnicestve-7168/>
6. В Турции создано 84 технопарка [Электронный ресурс]. – 2019. – URL: <https://restproperty.ru/news/v-turtsii-sozdano-84-tekhnoparka/>

Залесский Борис Леонидович

Белорусский государственный университет

НОВЫЕ ОРИЕНТИРЫ ДЛЯ СОВМЕСТНЫХ ПРОЕКТОВ

В декабре 2020 года в формате видеоконференции состоялся деловой форум “Африка – Беларусь: текущая ситуация и новые ориентиры для совместных бизнес-проектов”, участие в котором приняли представители 17 посольств африканских стран, в том числе из Буркина-Фасо, Габонской Республики, Джибути, Замбии, Египта, Марокко, Намибии, Судана и Южного Судана, Южно-Африканской Республики, а также более двухсот белорусских предприятий. Актуальность этого мероприятия для белорусской стороны объясняется тем, что развитию связей со странами этого континента официальный Минск уделяет большое внимание, так как «Африка – это кладовая природных ресурсов, важный источник глобальных трудовых ресурсов, огромный неосвоенный рынок» [1]. И в этой связи сегодня важно не только наращивать объемы взаимной торговли с государствами континента, но и диверсифицировать белорусский экспорт, углублять экономическое и промышленное взаимодействие, активно используя при этом проектный подход, суть которого заключается в реализации проектов по созданию совместных производств и предприятий на территории стран Африки, продвижению промышленной и продовольственной продукции, а также научно-технических и производственных наработок в промышленной и сельскохозяйственной сфере, областях энергетики и транспорта.

Развивая этот тезис, участники декабрьского африканско-белорусского делового форума отмечали, что «для Беларуси с точки зрения бизнеса есть три основных направления сотрудничества со странами Африки» [2]. Во-первых, все, что касается машиностроения и развития соответствующей инфраструктуры. Во-вторых, все, что связано с производством продуктов питания, аграрными технологиями, сельскохозяйственной техникой. В-третьих, все, что включает в себя понятие “сфера услуг”, и особенно – образование, медицина, IT-технологии. Разумеется, по каждому из этих направлений у

белорусской стороны уже накоплен определенный опыт сотрудничества, который может быть использован для дальнейшей реализации существующего здесь огромного потенциала развития внешнеэкономических связей.

Хорошим примером в этом отношении является Минский тракторный завод, который за десять месяцев 2020 года почти в три с половиною раза увеличил свои экспортные поставки в африканские государства, открыв при этом два новых рынка – Зимбабве и Бурунди. Но адресом основных поставок белорусских тракторов на “черный континент” стал Судан, куда в 2019 году было отправлено 153 машины, а за январь – октябрь 2020 года – 510. Таков результат взаимодействия МТЗ с суданской компанией MIG Agricultural Co. Ltd, начало которому было положено еще в 2003 году, благодаря чему на суданских полях сегодня уже работает более двух с половиною тысяч тракторов BELARUS.

Кроме того, Минским тракторным заводом в Африке создан и определенный задел на будущее в виде подписанной еще в феврале 2020 года дорожной карты сотрудничества с Министерством военной промышленности Египта, которая предполагает организацию сборочного производства тракторов и двигателей на базе завода компании Helwan Diesel Engines Co. с выходом на локализацию до 40 процентов в ближайшие три года. Важно, что египетским партнерам уже «передан типовой проект организации сборочного производства на 500 единиц техники, а также перечень необходимого оборудования и оснастки. Дополнительно МТЗ подготовит и передаст типовой проект сборочного производства, рассчитанный на выпуск 10 тыс. машин в год» [3].

Почти на 20 процентов по итогам восьми месяцев 2020 года увеличило поставки своей продукции в Африку ОАО “БМЗ – управляющая компания холдинга “БМК”, отгрузив туда арматуры более чем на 11 миллионов долларов. Это позволило увеличить долю африканских стран в общем объеме экспорта предприятия до 12 процентов. В числе основных импортеров продукции белорусских металлургов – Сенегал, Кот-д`Ивуар, Бенин и Гана. Интересно, что «отгрузка в последнюю из перечисленных стран [Гана] в нынешнем году в натуральном выражении увеличилась втрое» [4].

Еще одна африканская страна, где сейчас весьма стремительно нарастает белорусское присутствие, – Зимбабве, с правительством которой еще два года назад было достигнуто соглашение о поставках сельскохозяйственной техники из Беларуси на 58 миллионов долларов. И «в Зимбабве уже доставлены 100

тракторов, 20 зерноуборочных комбайнов, 52 сеялки, пять тягачей и пять полуприцепов белорусского производства. К концу текущего [2020] года морем прибудет еще 370 тракторов, 20 комбайнов и 138 сеялок» [5]. Дело в том, что для экономики этой страны наряду с горнодобывающей промышленностью ключевым сегментом является аграрный сектор. А в механизации здесь видят магистральный путь развития национального сельского хозяйства. По этой причине в сентябре 2020 года в Зимбабве на государственном уровне было объявлено о запуске совместной с Беларусью правительственной программы по механизации аграрного сектора страны. В этой связи в столице – Хараре – открылся белорусский торгово-сервисный центр, где «техника будет предоставляться зимбабвийским фермерам в рамках правительственной программы механизации сельского хозяйства страны» [6].

И еще. В скором времени значительно будут активизированы усилия и по налаживанию связей между Беларусью и Намибией, которые в ноябре 2020 года заявили о намерении уделить особое внимание «развитию договорно-правовой базы и созданию совместного межправительственного комитета по торгово-экономическому сотрудничеству» [7].

Литература

1. Африка становится перспективным и долгосрочным партнером Беларуси – Улахович [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/afrika-stanovitsja-perspektivnym-i-dolgosrochnym-partnerom-belarusi-ulahovich-413176-2020/>
2. Беларусь предлагает африканским странам сотрудничать в сфере услуг, АПК и машиностроения [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/belarus-predlagaet-afrikanskim-stranam-sotrudnicbat-v-sfere-uslug-apk-i-mashinostroenii-419342-2020>
3. МТЗ втрое увеличил экспорт в Африку [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/mtz-vtroe-uvlichil-eksport-v-afriku-416304-2020/>
4. БМЗ увеличил продажи арматуры в Африку почти на 20% [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/bmz-uvlichil-prodazhi-armatury-v-afriku-pochti-na-20-407746-2020/>
5. В Зимбабве запущена совместная с Беларусью программа обеспечения ферм сельхозтехникой [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/v-zimbabve-zapuschena-sovmestnaja-s-belarusju-programma-obespechenija-ferm-selhoztehnikoj-408853-2020/>
6. “Гомсельмаш” укрепляет позиции на рынке Зимбабве [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/gomselmash-ukrepljaet-pozitsii-na-rynke-zimbabve-408968-2020>
7. Беларусь и Намибия планируют создать комитет по торгово-экономическому сотрудничеству [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/politics/view/belarus-i-namibija-planirujut-sozdat-komitet-po-torgovo-ekonomicheskomu-sotrudnichestvu-417026-2020/>

Отдел човешки ресурси

К.е.н. Дмитрук С.М., студентка Колеснікова А.Г.

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», Україна

МОТИВАЦІЯ ПЕРСОНАЛУ ЯК ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Ефективність роботи персоналу визначається сукупністю багатьох факторів, а саме бажанням працювати, лояльністю по відношенню до підприємства, професійними навичками. В основі бажання співробітників працювати знаходяться: привабливість підприємства, його стабільність, рівень заробітної плати, соціальний пакет, інтерес до завдань і посадових обов'язків, ставлення керівництва до підлеглих, визнання заслуг з боку керівництва і підприємства загалом. Мотивація персоналу – це створення сприятливих умов і стимулів, які спонукають співробітників працювати з більшою самовіддачею з націленістю на якість і результат.

Для підвищення ефективності діяльності підприємства необхідне вдосконалення мотивації працівників, що може дати: підвищення результативності роботи персоналу, оперативне досягнення цілей підприємства, зв'язок результативності роботи співробітників з оплатою та нематеріальним стимулюванням, прозорість системи заохочування, зниження плинності кадрів, покращення психологічного клімату, покращення командної роботи.

Мотивація є серйозним інструментом стабілізації не тільки персоналу, але й всього підприємства. Проблеми мотивації працівників є найбільш актуальними незалежно від суспільно-політичного ладу в окремо взятій країні світового співтовариства, оскільки від чітко розроблених систем мотивації залежить не тільки соціальна і творча активність працівників, але і кінцеві результати роботи підприємств [1, с. 365].

Найважливіший критерій – це тип впливу. Він буває прямим і непрямим.

Перший варіант передбачає усвідомлене прагнення працівника до якісного виконання завдань. Прямий тип мотивації ділиться на матеріальні

стимули (премії, фінансові бонуси, путівки та інші грошові заохочення) і нематеріальні стимули (грамоти, новий кабінет, коригування робочого графіка).

Непряма мотивація не передбачає вплив на певного співробітника. Але при цьому проведені заходи повинні стимулювати його інтерес до роботи, давати відчуття задоволення після виконаного завдання.

Інший вид мотивації – це соціальні вигоди, зокрема безкоштовні медичні огляди, безкоштовний відпочинок під час відпустки, можливості для оздоровлення й заняття спортом. Така мотивація передбачає порівняно невисокі витрати протягом року на одного працівника, проте підвищує статус підприємства в очах персоналу, оскільки він відчуває турботу про себе керівництва [2, с. 213]. Кращими методами не фінансової мотивації на підприємстві можуть бути: мотиваційні наради; вітання із знаменними датами (у людини піднімається настрій); публічна похвала старанних працівників; комфортні умови роботи; заходи щодо підтримки командного духу (поїздки в ліс, гори); гнучкий графік як метод заохочення; додаткові вихідні та інше.

Правильно організована система мотивації допомагає суттєво підвищувати ефективність роботи персоналу, нарощувати обсяги продажу, покращувати виробничий процес і рівень обслуговування клієнтів, без особливо великих матеріальних витрат підприємства. Це пояснюється тим, що коли працівник виконує свої посадові обов'язки із задоволенням і його цілі саморозвитку включають розвиток підприємства загалом, то його коефіцієнт корисної дії зростає в рази. Натомість відсутність мотивації, як правило, призводить до втрати підприємством цінних працівників і в критичних випадках може спричинити припинення його діяльності. Крім того, невдоволені працівники негативно впливають на ділову репутацію підприємства.

Задоволення результатами і працею формує у працівника відчуття відданості, прихильності та лояльності до організації. Прихильний працівник позитивно оцінює своє перебування в організації, прагне бути корисним і зробити внесок у досягнення її цілей. До чинників, що формують лояльність, належать: задоволеність змістом роботи та її результатами, задоволеність статусом і кар'єрою в організації, упевненість у доцільності роботи в цій організації протягом тривалого періоду часу, висока міра довіри до керівництва та колег по роботі, відчуття турботи з боку організації та ін.

Якщо сформована мотиваційна система, тоді й персонал, і керівництво працюватимуть як єдина команда, допомагаючи один одному досягати своїх цілей, що зумовить швидкий і стабільний розвиток підприємства. За останні 20-30 років менеджери переглянули своє ставлення до персоналу. Зміцніло усвідомлення, що персонал є основним ресурсом. У сфері бізнесу утверджується філософія, згідно з якою людина — це головний ресурс, найбільша цінність і мета розвитку економіки. Сприйняття і поширення цієї філософії збережеться й у майбутньому [3, с. 32].

Мотивованість, лояльність, прихильність персоналу формуються в межах певної організації, яка об'єднує людей з метою здійснення трудової діяльності та спрямовує цю діяльність на досягнення конкретних кінцевих результатів. Із цією метою в організації розробляється мотиваційна політика, яка насамперед має бути спрямована на розвиток людини праці, розкриття її творчих можливостей і максимальне їх використання. При цьому людина має розглядатись як найцінніший ресурс та конкурентне багатство організації.

Література

1. Акименко Н.В. , Мамонтенко Н.Є. Системна мотивація управлінського персоналу. *Бізнесінформ*. 2019. №1. С. 364-370.
2. Богацька Н. М. Мотивація як основний чинник підвищення ефективності праці на підприємстві. *Глобальні національні проблеми економіки*. 2015. №3. С.210-214.
3. Колот А.М., Цимбалюк С.О. Мотивація персоналу: підручник. Київ : КНЕУ, 2011. 397 с.

Маркетинг и управление

Аспірант **Виноградов Я.В.**

Університет імені Альфреда Нобеля

АНАЛІЗ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ КОМПАНІЇ НА РИНКУ ХАРЧОВОЇ УПАКОВКИ

В сучасних умовах господарювання необхідною складовою успіху підприємства є постійне зростання його конкурентоспроможності на ринку. Збільшення та розвиток конкурентних переваг компанії дає змогу збільшувати свою частку на ринку, збільшувати прибуток від діяльності та розвиватися. Водночас тут важливо враховувати і те, що жодне підприємство не зможе досягнути переваг над конкурентами за всіма характеристиками товару. Однією з обов'язкових складових виявлення конкурентних переваг та їх розвитку є вдало проведене сегментування ринку та вибір цільових сегментів. Необхідно зробити вибір пріоритетів і, відповідно, використовуючи сильні сторони підприємства, розробити таку маркетингову стратегію, яка б у найбільшій мірі відповідала тенденціям розвитку ринкової ситуації [1].

Компанія «Кротон» з 2001 року розпочала науково-виробничу діяльність та працює на ринку ковбасної оболонки. Зараз підприємство «Кротон» надає свої послуги з нанесення повнокольорового друку та гофрації оболонки для підприємств м'ясопереробної, молочної, та масложирової промисловості України та реалізує ковбасну оболонку.

Саме упаковка, до якої належить також ковбасна та інші види оболонки, надає харчовим виробам привабливий і впізнаваний зовнішній вигляд, що добре запам'ятовується споживачем і сприяє реалізації продукту.

Конкурентна перевага – це рівень компетенції щодо інших підприємств-конкурентів у нагромадженні та використанні виробничого потенціалу певної спроможності, а також його окремих складників – технології, ресурсів, менеджменту (особливо стратегічного та поточного планування), навичок і знань персоналу тощо, що знаходить вираження в таких результируючих показниках, як якість продукції, прибутковість та продуктивність.

Конкурентна позиція підприємства – це певне його положення у ринковому сегменті відносно компаній-конкурентів. Вдала конкурентна позиція досягається завдяки ефективній реалізації обраної конкурентної стратегії. Бажанням кожного підприємства в сучасних умовах є забезпечення сталої конкурентної позиції. Стала конкурентна позиція – це можливість підтримувати досягнуту конкурентну позицію у конкурентному полі, забезпечувати стабільний рівень розвитку та ефективно адаптуватися до змін факторів зовнішнього середовища.

Конкурентна перевага має вагу тільки в порівнянні, тобто вона оцінюється відносним, порівняльним становищем підприємства по відношенню до своїх конкурентів, які займають високі позиції на ринку чи ринковому сегменті. Зовнішня конкурентна перевага підприємства збільшує його силу в ринкових позиціях. Внутрішня конкурентна перевага базується на нижчих витратах виробництва, які створюють цінність для виробника і дозволяють досягти меншого, ніж у конкурента, рівня собівартості [2].

Основними конкурентами компанії «Кротон» є: ТОВ «Ковчег и Ко», ТОВ «Пегас Груп», ТОВ «Стемас», «ФКФ-Груп» та ТОВ «Агросмак». Кожне підприємство має на ринку певні переваги і наділене недоліками.

Компанією «Кротон» протягом першої половини 2020 року було проведено маркетингове дослідження, метою якого було дослідити фактори, які впливають на прийняття рішення споживачів щодо купівлі товару та послуг. За результатами дослідження були визначені конкурентні переваги компанії «Кротон». Для дослідження було обрано метод опитування. Було опитано 85 респондентів – представників компаній-клієнтів, технологів м'ясопереробних підприємств тощо.

До конкурентних переваг компанії «Кротон» належать:

- 1) Сильні ринкові позиції. Висока якість надання послуг у сукупності з відносно низькою ціною. Широка база партнерів підприємства.
- 2) Маркетингова діяльність. Постійне вивчення та аналіз стану ринку, своєї позиції, позиції конкурентів, потреб споживачів.
- 3) Вдале розташування типографії поруч із офісом та складським приміщенням. Дає змогу оперативно та якісно виконувати замовлення.

- 4) Підтримка позитивного іміджу. Постійно відбувається оновлення сувенірної продукції та удосконалення фірмового стилю компанії.
- 5) Значні виробничі потужності.
- 6) Фінансова стабільність компанії.
- 7) Можливість зниження витрат. Постійно з'являються нові шляхи зниження постійних та змінних витрат виробництва.
- 8) Чітко сформовані конкурентні стратегії та стратегії розвитку.
- 9) Високий рівень управління. Ефективні засоби контролю, творчий підхід у менеджменті.
- 10) Високий рівень кваліфікації та підготовки персоналу.
- 11) Досвід діяльності. Надійні, постійні постачальники сировини.
- 12) Висока якість надання послуг, що сприяє повторним покупкам [3].

Отже, з метою формування стійких конкурентних переваг підприємству слід здійснювати моніторинг конкурентного середовища, проводити оцінку наявних конкурентних переваг для розробки ефективних конкурентних стратегій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Балабанова Л.В. Управління маркетинговим потенціалом підприємства: Навчальний посібник / Л.В. Балабанова, Р.В. Мажинський. – К: ВД «Професіонал», 2006. - 288 с.
2. Варава Л.М. Управління конкурентоспроможністю на підприємствах сировинних галузей: монографія / Л.М. Варава, О.А. Темченко. – Кривий Ріг : Вид. центр КТУ, 2009. – 254 с.
3. Офіційний сайт «Кротон» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://kroton.com.ua>

Счетоводство и одит

К.е.н. Булкот Г.В., студентка Павловська Х.Ю.

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», Україна

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПОБУДОВИ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ В ЧАСТИНІ ОБЛІКУ ДОХОДІВ ТА ВИТРАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

У науковій літературі зустрічаються різні підходи дослідників до розкриття сутності поняття «облікова політика». Різноманітність точок зору науковців свідчить, з одного боку, про складність цього питання, а з іншого – про відсутність системного підходу до його розв'язання.

У Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» наведено визначення поняття «облікова політика». Такі вітчизняні науковці як Олійник О. С., Щирба М. Т., Головай Н. М. та багато інших погоджуються із наведеним визначенням. Проте Тягнирядно Л. Л. ставить під сумнів правильність трактування поняття облікової політики в даному нормативно-правовому акті. Відповідно до цього Закону поняття «облікова політика» включає принципи, методи і процедури, що використовуються у процесі складання та подання фінансової звітності. Щодо принципів бухгалтерського обліку та фінансової звітності, що наводяться у ст. 4 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», законодавець не передбачає їх вибіркового застосування, оскільки всі зазначені принципи є обов'язковими до застосування. У той же час у Методичних рекомендаціях щодо облікової політики підприємства зазначається, що до розпорядчого документа про облікову політику варто включати лише ті елементи облікової політики, щодо яких чинним законодавством передбачено альтернативні варіанти їх обліку. Аналізуючи «методи та процедури», що повинні бути відображені як елементи облікової політики у розпорядчому документі про облікову політику підприємства, у чинному законодавстві часто називають методами, способами, підходами, порядком та визначенням переліку окремих об'єктів обліку. Крім того, перелік елементів облікової політики, що

наводяться у Методичних рекомендаціях щодо облікової політики підприємства, більшою мірою стосується ведення бухгалтерського обліку, а не складання та подання фінансової звітності, що свідчить про певну неузгодженість понять у визначенні облікової політики, що пропонується чинним законодавством. Виходячи із зазначеного, можна зробити висновок про те, що визначення поняття «облікова політика», зазначене у Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», є недосконалим та потребує удосконалення [1].

Необхідно відмітити, що моменти визнання доходів від операційної діяльності є одним із найсуттєвіших елементів облікової політики підприємства, які впливають на визначення фінансових результатів. Доходи повинні визнаватися лише в тих випадках, коли в цьому є обґрунтована впевненість. При цьому, проаналізувавши роботи різних авторів, можна зробити висновок, що найпоширенішими методами визнання доходів є касовий метод та метод нарахування. Таким чином, в Наказі про облікову політику підприємства доцільно вміщувати інформацію щодо: розмежування доходів за кожною класифікаційною групою (дохід (виручка) від реалізації продукції, робіт, послуг; інший операційний дохід); умов визнання та критерії оцінки доходів; перелік та склад інших операційних доходів; визначення критеріїв суттєвості відносно облікового відображення сум доходу; порядку відображення доходів на рахунках бухгалтерського обліку; порядку документального оформлення та відображення сум доходів в реєстрах обліку.

У Наказі про облікову політику повинні передбачатися також питання методичного характеру щодо бухгалтерського обліку витрат підприємства, зокрема від здійснення операційної діяльності. Пастернак Я.П. у своїх дослідженнях зазначає, що у нормативних документах наводяться вимоги щодо основних аспектів облікової політики та альтернативні варіанти обліку витрат, проте не беруться до уваги організаційно-технологічні та галузеві особливості діяльності підприємств, тому розробка Наказу про облікову політику суб'єкта господарювання є важливим елементом облікової роботи, який дасть змогу забезпечити надання повної, своєчасної та достовірної інформації про витрати підприємства. Складові елементи облікової політики в частині організації бухгалтерського обліку витрат наведено у табл. 1.

Для удосконалення управління підприємством доцільним є забезпечення ефективної системи внутрішнього контролю обліку доходів, витрат та фінансових результатів операційної діяльності підприємства.

Головним завданням внутрішнього контролю доходів, витрат та фінансових результатів є перевірка достовірності даних обліку і звітності про фінансові результати, виявлення факторів, що впливають на їх сформування і залежать або не залежать від організації роботи підприємства.

Отже, основними напрямками внутрішнього контролю за доходами на підприємстві є:

перевірка правомірності одержання операційних доходів та іншої операційної діяльності;

контроль обсягу реалізації готової продукції, робіт (послуг);

правильність оцінки і визнання доходу від операційної діяльності перевіряється з допомогою методів арифметичного контролю, порівняння сум первинних документів та облікових регістрів, даних договорів з клієнтами (покупцями та замовниками);

перевірка правильності відображення в обліку доходів від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);

контроль інших операційних доходів;

контроль достовірності відображення доходів від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) з ціллю оподаткування.

Щодо витрат, об'єктами внутрішнього контролю повинні бути: дотримання чинного господарського законодавства при здійсненні витрат підприємства; правильність документального оформлення формування витрат підприємства; дотримання норм, нормативів та бюджетних (прогнозних) показників при здійсненні витрат підприємства; раціональність вибору методу обліку витрат і калькулювання собівартості продукції; правильність методики відображення витрат підприємства у системі бухгалтерського обліку; достовірність відображення витрат у внутрішній, фінансовій, статистичній та податковій звітності.

**Складові елементи облікової політики
в частині організації бухгалтерського обліку витрат**

№ п/п	Елементи об'єкта облікової політики	Альтернативні варіанти обліку витрат
1	2	3
1.	Первинні документи з обліку витрат та графіки їх документообігу	Встановлюється підприємством самостійно виходячи з галузевих особливостей та потреб управління
2.	Вибір класу рахунків для обліку витрат	- із використанням бухгалтерських рахунків класу 8 «Витрати за елементами»; - із використанням бухгалтерських рахунків класу 9 «Витрати діяльності»; - із використанням рахунків класів 8 «Витрати за елементами» і 9 «Витрати діяльності»
3.	Перелік субрахунків та аналітичних рахунків	Встановлюється підприємством самостійно виходячи з галузевих особливостей та потреб управління
5.	Склад витрат, які формують собівартість виробництва та реалізації продукції	Встановлюється підприємством самостійно виходячи з галузевих особливостей та потреб управління
6.	Перелік статей калькуляції	Встановлюється підприємством самостійно виходячи з галузевих особливостей та потреб управління
7.	Методи калькулювання собівартості продукції	- позамовний; - попередільний; - нормативний
8.	Розподіл витрат за виробничим підрозділами та центрами виникнення витрат	Встановлюється підприємством самостійно виходячи з галузевих особливостей та потреб управління
9.	Перелік об'єктів обліку витрат, об'єктів калькулювання та калькуляційних одиниць	Встановлюється підприємством самостійно виходячи з галузевих особливостей та потреб управління. Об'єкти можуть визначатися за: - видами продукції; - підрозділами підприємства; - центрами відповідальності; - видами діяльності
10.	Система обліку витрат	- повних витрат; - неповних витрат

Джерело: згруповано за інформацією [3]

Література:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 07.02.2013 № 7. Дата оновлення: 14.11.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>. (дата звернення: 01.12.2020).
2. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 «Дохід». Наказ Міністерства фінансів України від 14.12.1999 р. № 860/4153. Дата оновлення 09.08.2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text> (дата звернення 01.12.2020)
3. Пастернак Я. П. Облікова політика підприємства в частині організації бухгалтерського обліку витрат. *Науковий вісник Харківського державного університету*. 2016. Вип. 17. С. 146–150.

К.е.н. Лежненко Л.І., студентка Крамаренко А.О.

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», Україна

ПРОБЛЕМИ ВІДОБРАЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ У ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Інвентаризація є одним з найважливіших елементів методу бухгалтерського обліку, яким забезпечуються перевірка і документальне підтвердження достовірності даних бухгалтерського обліку про наявність, стан та оцінку матеріальних і нематеріальних активів, іншого майна, капіталу, інвестицій, розрахунків, резервів і зобов'язань.

Особливо суттєвої ролі вона набуває при переході на складання фінансової звітності за міжнародними стандартами, оскільки такий процес потребує суцільної інвентаризації, додаткових обліково-аналітичних процедур, які не були притаманні традиційному уявленню про інвентаризацію в українській обліковій практиці.

Основним нормативним документом щодо регулювання проведення обов'язкової річної інвентаризації є Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879. Відповідно до цього Положення під час інвентаризації активів і зобов'язань перевіряються і документально підтверджуються їх наявність, стан та відповідність критеріям визнання і оцінки [1].

Результати інвентаризаційної роботи мають бути відображені у фінансовій звітності підприємства та висвітлюватися в примітках (пояснювальній записці) до річного фінансового (бухгалтерського) звіту, що дасть змогу його зовнішнім користувачам дістати відповідну аналітичну інформацію.

Відображення результатів інвентаризації на рахунках бухгалтерського обліку зазвичай не викликає значних труднощів у бухгалтерів. Проте у разі нестачі виникає потреба в розрахунку збитків, що підлягають відшкодуванню. Зокрема в Постанові Кабінету Міністрів України № 116 зазначається, що розмір збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей

визначається шляхом проведення незалежної оцінки відповідно до національних стандартів оцінки [2].

Основні засоби, нематеріальні активи, які виявлено в надлишках оприбутковуються зі збільшенням доходів майбутніх періодів. Відображення у звітності: форма №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», р. 1011, р. 1001, р. 1665, форма №5 «Примітки до річної фінансової звітності».

Цінні папери, кошти, їх еквіваленти та інші оборотні матеріальні цінності, які виявлено в надлишках підлягають оприбуткуванню зі збільшенням доходу звітного періоду підприємства. Відображення у звітності: форма №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», р. 1165, р. 1190, р. 1665, форма №5 «Примітки до річної фінансової звітності».

Нестача запасів у межах установлених норм природного убутку списується за розпорядженням керівника підприємства на витрати. Норми природного убутку можуть застосовуватися лише у разі виявлення фактичних нестач і після взаємозаліку нестач цінностей і надлишків унаслідок пересортиці.

За відсутності норм природного убутку втрата розглядається як нестача понад норму. Відображення у звітності: форма №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», р. 1100, форма №5 «Примітки до річної фінансової звітності».

Нестача цінностей понад норму природного убутку, а також втрати від псування цінностей списуються з балансу та відносяться на рахунок винних осіб у розмірі, визначеному відповідно до законодавства; у разі якщо винних осіб не встановлено, вони зараховуються на позабалансовий рахунок до моменту встановлення винних осіб або закриття справи згідно із законодавством. Відображення у звітності: форма №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», р. 1100, форма №5 «Примітки до річної фінансової звітності».

Основними проблемами відображення інвентаризації у звітності підприємства є: некваліфікованість персоналу, який проводить інвентаризацію, арифметичні помилки при внесенні даних, зловживання з боку матеріально відповідальних осіб.

Отже, інвентаризація є тим інструментом, який визначає достовірність даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Як метод обліку і контролю, інвентаризація забезпечує дотримання таких принципів звітності, як достовірність та зрозумілість, і одержання повної та неупередженої інформації

про наявність і стан активів та зобов'язань. Завдяки цьому фінансова звітність містить достовірну інформацію, яка здатна вплинути на рішення користувачів звітності.

Наведені у примітках до фінансової звітності результати інвентаризації дозволяють зовнішнім користувачам отримати відповідну аналітичну інформацію.

Література

1. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text> (дата звернення: 20.11.2020).

2. Порядок визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей, затверджений постановою КМУ від 22.01.96 р. № 116 (далі – Порядок № 116) від 16.12.2011. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/116-96-%D0%BF#Text> (дата звернення: 20.11.2020).

Икономика на индустрията

Applicant for the Department of Management Mykhailova Y. V.
Kyiv National University of Construction and Architecture, Ukraine

INNOVATIVE MEANS OF REFLECTIVE PERSONNEL MANAGEMENT AS IMPERATIVES FOR INCREASING THE COMPETITIVENESS OF CONSTRUCTION COMPANIES

The economic conditions in which Ukrainian enterprises operate are characterized by an increased degree of instability and variability. Significant changes in production, trade, science and technology require increased attention of business leaders to the dynamic conditions of operation and management decisions that ensure the competitiveness of the enterprise in domestic and foreign markets. However, the limited financial, intellectual and time resources do not allow companies to properly optimize internal business processes, modernize production, implement modern information technology, which is necessary to ensure their competitiveness. The basis of such a mechanism may be a reflexive approach.

In the economic literature there are a large number of definitions of the concept of competitiveness and approaches to its management. This is due to the fact that many authors who consider the problems of evaluation and management of competitiveness, prefer to clarify the concept in relation to the specifics of their research. However, most of the existing definitions of enterprise competitiveness are based on the theory of competitive advantage developed by M. Porter. In the general case, the competitiveness of the enterprise involves: a) the real and potential ability to design, manufacture and sell goods that are price and non-price characteristics in the complex are more attractive to consumers than the goods of competitors; b) ensuring the target profit, stability and efficiency of the enterprise in terms of adaptation to the external environment.

Accordingly, approaches to assessing competitiveness are conditionally divided into two groups: 1) based on the assessment and management of enterprise resources (potential, competitive advantages); 2) based on the analysis of the results of the enterprise (market share, profit, productivity, etc.). The first group of approaches does not give unambiguous ideas about the relationship of specific competitive

advantages with the results of the enterprise, the second - complicates the analysis of the causes of success or failure.

The main concept associated with the competitiveness of the enterprise is the competitiveness of the product. Most approaches to assessing the competitiveness of a product involve comparing competing products in a given market with each other on a number of price and non-price criteria. The main content of this category - the ability of the product to be sold in this market - is lost, because the ability to be sold depends not only and not so much on the product itself, but on the marketing and psychological abilities of the seller, his insight, ability to convince potential consumers. In this case, often the rational component of consumer choice is less significant than the subjective or emotional.

Thus, psychologist D. Kahneman and W. Smith were awarded the Nobel Prize for combining economics and cognitive science to explain the irrationality of human attitudes to risk in decision-making and management of their behavior. Even in the first half of XX century. economists such as T. Veblen, W. Mitchell, and D. Galbraith have noted a number of inconsistencies between the classical theory of rational man and empirical observation of his behavior. They argued that the driving force of the economy, along with material factors, are also spiritual, moral, legal and others.

Nobel laureate G. Simon substantiated the principle of limited rationality. He points out that most people are only partially rational and emotional or irrational in other situations, and in conditions of limited information a person tends to minimize not only material costs but also intellectual effort. From the point of view of institutional economic theory, the problems of limited rationality of human behavior, asymmetry of information, opportunistic behavior of market participants cannot be ignored. Recently, a behavioral economy has begun to develop rapidly, trying to identify all the factors that influence people's economic behavior and to offer effective methods for predicting and managing this behavior. One of the promising areas for solving this problem is reflexive control.

The evolution of scientific ideas in decision-making by market participants and in the theory of enterprise competitiveness management is insufficiently studied is the aspect of information resources related to the ability to provide information to market participants (suppliers, consumers, competitors). Filling the information environment with additional information (whether reliable or not) can influence the decisions of market participants, which can be beneficial to the company and give it certain benefits.

Achieving high efficiency of the enterprise is extremely difficult, performing only the optimization of internal processes, because in carrying out its activities the company must take into account the interests of various environmental agents with whom it interacts, and whose decisions depend on its success or failure. The company can not directly manage the decisions of external agents, so in cybernetics such uncontrolled factors are often perceived as random variables, environmental disturbances, instability, to which the company must be able to adapt. Such adaptation is carried out at the expense of internal reserves of the enterprise and is often called passive.

Although the company can not directly control external processes, in some cases it can manage indirect methods, using reflexive influences, including reflexively influencing the subjects of its environment, forcing them to voluntarily perform actions that benefit the company and give it a competitive benefits. The use of reflective management methods is the most important tool for active adaptation of the enterprise, ie such adaptation, in which the environment is rebuilt in accordance with the interests of the enterprise.

Reflexive management of the competitiveness of the enterprise means the purposeful organization of reflective influences that would persuade the managed market entity to make decisions that improve the competitive position of the enterprise. The use of reflective management can create more favorable environmental conditions for the company and thus increase its competitiveness.

ФИЛОЛОГИЧЕСКИТЕ НАУКИ

Реторика и стилистика

К.филол.н. Ватченко С. А.

Днепропетровский национальный университет им. О. Гончара

МИР ОБЫДЕННОСТИ И ЕГО ГЕРОИ.

РОМАН ГЕНРИ ФИЛДИНГА «АМЕЛИЯ»

Исследователи уверяют, что посмотрев на реальность с судебной скамьи, Филдинг осознал, что незаурядных, полнокровных героев рядом с собою он более не находит. И несмотря на то, что в «Амелии» присутствуют характеры-двойники персонажей «Тома Джонса», они оказались менее убедительными, нежели предшественники. Амелия напоминала Софью, но была лишена ее энергии и присущего Софье Вестерн чувства независимости. В легкомысленном Буте проступали черты Тома Джонса, однако ему недоставало обаяния молодости. Честный сержант Аткинсон являл собою вариацию образа Джозефа Эндрюса, хотя, скорее, бесцветную, а преподобный Гаррисон если и походил на Абраама Адамса, то утратил его эксцентричность [4, р. 109]. На выведенных Филдингом действующих лицах «Амелии» лежала печать обыденности. И поэтому не сразу даже проницательные критики оценили выверенные и продуманные решения писателя.

Авторитетный Роналд Полсон в получившей высокие оценки специалистов биографии Филдинга представил пеструю мозаику прочтений «Амелии», исходя из множественности и разноликости контекстуальных измерений эпохи [3, р. 285–305]. Рассказывая о литературных вызовах, к которым оказался равнодушен писатель, Полсон упомянет о переписке Филдинга с Ричардсоном, когда Филдинг комплиментарно отозвался о «Клариссе», сожалея о ее страданиях. Критики допускают, что особая заинтересованность Филдинга в женском характере во многом состоялась благодаря текстам Ричардсона. В то же время вынесенный Ричардсоном, но более всего читательницами, приговор-осуждение «Амелии» – несправедлив. Все, кто познакомились с содержанием «Амелии», находясь под впечатлением

мастерства Ричардсона в создании женских характеров, не сомневались, что Филдинг подражал ему и желал, чтобы его героини были уподоблены добродетельным Памеле и Клариссе.

Однако Филдинг вкладывает иное содержание в образ протагонистки: Амелии едва ли свойственна такая цельность натуры, неустрашимость, решительность и сила характера, которые присущи женским персонажам Ричардсона. Она, скорее, – трепетная, неискушенная, наивная, пусть не без лукавства, но щедрая, снисходительная и благодаря своей открытости и простодушию позволяющая отнюдь не идеальному спутнику жизни желать свершения достойных поступков и быть, хотя бы в глазах любящей женщины, человеком чести.

Следуя этике чувствительности, героини романов Ричардсона обладают всяческими совершенствами. Софья Вестерн и Амелия Бут, несомненно, наделены достоинствами так же, как Памела Эндрюс и Кларисса Гарлоу. Они воплощают, следуя воле автора, красоту духовную и телесную, что признают их друзья и недруги, но более всего молодые повесы, олицетворяющие зло, ради забавы желающие растоптать их целомудрие, преданность и верность избраннику. Играющие роль искусителей сквайр Б., Лавлейс, полковник Джеймс и высокородный Лорд расставляют ловушки, галантно ухаживают за юными леди, одаривают их подарками, играют роль неистовых влюбленных, но как только чувство новизны притупляется, а сопротивление жертвы ослабевает, они готовы бездумно разрушить судьбы несчастных.

Ключевой для романов чувствительности эпизод обольщения приобретает, особенно в ричардсоновской традиции, патетико-мелодраматическую окрашенность, трогает читателя, заставляет его негодовать из-за добродетели, подвергающейся опасности. В случае Филдинга сцена соблазнения порою ненавязчиво, иронически стилизуется под сентиментальный код, где ощутима деидеализация страдающей стороны и комическое снижение образа незадачливого поклонника, что приводит к парадоксальным развязкам-проигрышам в изначально сомнительных обстоятельствах легкомысленных молодых людей, совершающих ошибку за ошибкой.

Традиционно в романах Филдинга тема семьи, быта, повседневного существования персонажей является ведущей. Проблема отношения поколений, тривиальность событий, узнаваемые формы бытового уклада, институт брака,

нравственные обязательства героя по отношению к другим, обществу, к себе самому – мотивы, которые оказываются сквозными в «Джозефе Эндрюсе», «Томе Джонсе», «Амелии». В то же время в основе художественной реальности текстов Филдинга, передающей существование человека в обыденном мире, ощутима опора на известную литературную модель – «Одиссею» Гомера, «Энеиду» Вергилия и более поздний сервантесовский опыт создания комической игровой метафоры, которая благодаря писателю стала мощным жанровым ресурсом английского классического романа XVIII в.

В сюжет «Амелии» вплетены истории нескольких семейных пар – Уильяма Бута и Амелии Гаррис/Бут, Роберта Джеймса и Дженни Бат/Джеймс, Джозефа Аткинсона и Молли Беннет/Аткинсон. Важной для автора оказывается упоминание причины вступления в брак – природное влечение ли, быть может, расчетливость, сложившийся тип отношений между мужем и женой, возникновение патриархального семейного союза, где определяющей оказывается власть мужчины, подкрепленная его социальным статусом, состоянием, либо реальность равноправных дружеских, партнерских отношений, опирающихся на любовь, привязанность и уважение друг к другу. Возможность гармонии либо кризиса семейного союза также присутствует в «Амелии», и непосредственно опасностью для устойчивости семейного уклада оказываются внешние обстоятельства, среда, мораль и нравы социума, духовное здоровье государства или его болезнь.

Образ Лондона, жизнь лондонцев, следующих добродетели либо впадающих во зло, нарушающих закон, намеренно либо случайно оступившись, воссозданы в «Амелии» как никогда панорамно и широко. Поэтому иногда «Амелию» Филдинга называют «романом-расследованием» (“novel of the enquiry”) оснований всеобщей испорченности мира, которое доверено автору, выступающему в роли мудрого, справедливого, непредвзятого, но испытывающего разочарование от всесия зла судьи-дознателя. Литературным критикам картины Лондона, присутствующие в «Амелии», напоминают римлян и Рим в сатирах Ювенала.

Эндрю Райт называет «Амелию» Филдинга моральной притчей (“moral fable”), указывая на присутствие иносказательно-символических проекций событийного движения в романе [5, p. 108]. Прологом к житейским перипетиям молодых героев, оставшегося не у дел, получающего половинное жалование

капитана Уильяма Бута и его преданной спутницы Амелии, не ведающей о том, что коварство сестры лишило ее средств к существованию, оказывается неожиданное испытание – нисхождение простодушного, исполненного благородных порывов Бута в тюремную преисподнюю, где перед ним, как в средневековом моралите, прошествуют грехи, явные, чудовищные и благообразные, рядящиеся в одежды безвинной добродетели.

Бут наивен, неопытен, незащищен как перед судейскими, так и перед завсегдатаями тюрьмы. Его положение тем более безнадежно, потому что он безденежен, а значит – бесправен. Тюремные эпизоды упорядочены в романе согласно жанру анатомии, утверждают критики. Совершив проступок и отбывая наказание после справедливого либо ошибочного решения судьи – а в «Амелии» вершитель закона, Трэшер, скорее, дискредитирует его своим невежеством и отсутствием человеколюбия, – несчастные, утратив свободу, попадают в мир, отнюдь не искоряющий зло, а, напротив, его усиливающий. Бут встретит здесь отбывающих заключение вследствие судебной ошибки и тех, кто правомерно заслужил приговор. Одни из них пребывают в унынии, другие – энергичны и жизнерадостны, не изменяют своим привычкам мошенничать, обманывать, разбойничать. Встретит он в тюрьме и «диких» узников, обладающих средствами, покупающих за деньги свободу, смягчение наказания, обеспечивающих себе тюремный комфорт, принимая неожиданный поворот событий за приключение [2].

Вальтер Скотт воспринимал «Амелию» как продолжение «Истории Тома Джонса». В своем большом последнем романе, полагал Скотт, Филдинг описал жизнь либертена в браке. Среди читателей, историков литературы давно принято сблизать образ Тома Джонса с фигурой его создателя, а также принимать как данность решение Филдинга наделить чертами незабвенной Шарлотты Крейдок, его рано ушедшей из жизни юной жены, пленительную Софию Вестерн и жертвенную Амелию. В Уильяме Буте, центральном персонаже «Амелии», Филдинг объединит портрет отца и собственный автопортрет, спустя годы помирившись с ним, простив ему легкомыслие, расточительность, любовь к увеселениям, праздничной стороне жизни, как бы узнав в нем себя.

Роналд Полсон не исключал, что Филдинг время действия в «Амелии» намеренно соотнес с прошлым и прикрепил небольшой по охвату, в три месяца с 1 апреля по 24 июня, эпизод из жизни героев к 1733 г., периоду молодецкой

вольности и шумных походов Филдинга-драматурга с тем, чтобы исподволь показать состоявшиеся разительные перемены в мироощущении автора и его героя, Билли Бута, вольнодумца и деиста [3, p. 285–305]. Писатель не только сделал Бута своим почти зеркальным отражением, подарив ему характерный «габсбургский нос», знание классических текстов, любовь к табаку, карточным играм, но и наградил его военной профессией, отчасти биографией отца, храброго участника многих войн генерала Эдмунда Филдинга, удачливого на полях боевых сражений и терявшегося в интервалы мирного затишья. Правда, Бут дослужился лишь до капитанского чина.

Эдмунд Филдинг, так же как Билли Бут, не стал успешным фермером, потерпел фиаско как землевладелец и провинциальный житель, дважды женился, как Генри Филдинг. Тема вторых браков, их успешности волнует и романиста, и персонажей «Амелии». Старший Филдинг, его сын и Билли Бут знали денежную нужду, страдали от долгов и порою катастрофически проигрывали крупные суммы денег в карты.

Литературная репутация «Амелии» Филдинга неоднозначна. Ей не отказывают в новизне, экспериментальном характере, восхищаются искусством композиции, по достоинству оценивают сложность проблематики. Мартин Баттестин уверяет, что в «Амелии» по праву видят один из первых романов протеста, социальной критики и требования реформ общественной жизни, единство тех свойств, которые в будущем станут узнаваемыми приметам творчества Диккенса [1, p. 539].

Литература:

1. Battestin M. Henry Fielding. A Life / M. Battestin, R. Battestin. – L., N.Y. : Routledge, 1989. – 738 p.
2. Fielding H. Amelia / H. Fielding. – Access mode: <http://www.gutenberg.org/files/6098/6098-h/6098-h.htm>
3. Paulson R. The Life of Henry Fielding / R. Paulson. – Oxford, Malden: Blackwell, 2000. – 400 p.
4. Varey S. Henry Fielding / S. Varey. – Cambridge: Cambridge UP, 1986. – 153 p.
5. Wright A. Henry Fielding. Mask and Feast / A. Wright. – Berkeley and Los Angeles: University of California Press, 1965. – 213 p.

К.филол.н. Максютенко Е. В.

Днепропетровский национальный университет им. О. Гончара

КРИТИКИ XVIII СТ. О ФИЛОСОФСКОЙ НАПРАВЛЕННОСТИ ПРОЗЫ ЛОРЕНСА СТЕРНА

Лоренс Стерн избрал в качестве протагониста «Сентиментального путешествия» небезызвестного пастора Йорика. Образ Йорика, восходящий к шекспировской аллюзии-метафоре, с течением времени все более широко используется Стерном и становится его литературной маской, определяет многие публичные жесты, эксцентричность поведения. Стерн поставит имя Йорика на титульном листе сборника проповедей, припишет авторство Дневника, обращенного к Элизе, также Йорику, заставит Евгения оплакивать безвременную кончину друга в «Тристраме Шенди», где об ушедшем из жизни, столь походившем на Кихота веселом церковнике будет напоминать пугающий мрак черной страницы.

Однако Йорик «воскреснет» и обретет иное предназначение. В «Сентиментальном путешествии» он не только выступит в роли повествователя, главного героя, но и философа-перипатетика последней незавершенной книги, которую, как подчеркнет Мартин Баттестин, Стерн многозначительно и таинственно назовет “his work of redemption”. Исследователь обратит внимание на явные перемены в мироощущении Стерна, который прежде прославился язвительными эскападами из «Тристрама Шенди», провокационной манерой шокировать благовоспитанных джентльменов скандальными выходками, закрепившими за ним репутацию имморалиста, в сердцах названного негодующим Джонсоном “contemptible priest” («презренным монахом») [2, p. 192].

Несомненно, Стерн в «Сентиментальном путешествии», произведении во многом автобиографическом, где герой покидает домашний кров, отправляясь в волнительную поездку на континент, поставит перед собой задачу важную и значительную. К 1760-м гг. писатель осознает, что смертельно болен и постоянно

возвращается к размышлениям о человеке и конечности его земного пути, ценностях жизни. Даже если, вслед за Джеймсом Уорком, исследователи не всегда видят в Стерне большого мыслителя, давшего жизнь ярким идеям, все же, утверждает Баттестин, писатель заслуживает, несмотря на его юмор и остроумие, чтобы его оценивали как первого романиста-философа в Англии. Ведь именно Стерн литературно «переработал» «Опыт о человеческом разумении» Локка и предложил художественную версию субъективности в «Тристраме Шенди». Используя приемы ассоциации идей, длительности времени, Стерн выступит против механистической доктрины Ламетри, его последователей Гольбаха и Дидро, первым предпочел им Юма с его этикой участия и благожелательности, однако отвергнув юмовский скептицизм [2, p. 192].

Мартин Баттестин прокомментарирует особенности восприятия современниками Стерна философской основы «Тристрама Шенди». Баттестин обратит внимание на то, что с появлением первого тома «Тристрама Шенди» (1759) в печати полемисты ополчились против автора, излишне толерантно, по их мнению, обращавшегося с материалистической доктриной и не проявлявшего пиетета к христианским ценностям [2, p. 192–193].

Исследователь также считает необходимым рассказать о рецензентах «Тристрама Шенди», имена которых биографам писателя не удалось установить. Так, не назвавший себя поэт, воспользовавшись именем «Тристрама Шенди, джентльмена» и обвинив Стерна в отступничестве, предложил студентам-богословам из Оксфорда отложить в сторону проповеди и, вслед за писателем, попробовать свои силы в сочинительстве, написать роман, обратившись к материалам трактата “*Vénus physique*” («Венера физическая» / «Научная Венера», 1745) атеиста Пьера Мопертюи [2, p. 193]. После публикации третьего и четвертого томов «Тристрама Шенди» (1761) некто Кристофер Флагеллан (известно, что это имя – выдуманное и значащее) предупредил читателей, что в книгах автора возможно найти многое, что приведет их в смущение. Но это лишь следствие увлечения Стерна материалистической философией. «Кристофер Флагеллан» сочинит «Поминальную речь» (“*A Funeral Discourse*”, 1761), где будет оплакивать смерть пребендаря Йорика из Йорка, написавшего «Жизнь и мнения Тристрама Шенди», книгу, принесшую ему успех. Из-за того, что «Флагеллан» не обнаружил в романе духовной составляющей в образах героев, он уподобит Стерна и придуманные им характеры обитателей Шенди-холла

механическим игрушкам, в которых «жизни было не более чем в знаменитой утке Жака де Вокансона» [2, p. 193].

Антагонист Стерна, размышляя над воссозданием человеческой природы и обстоятельств в «Тристраме Шенди», подчеркнет, что персонажами в романе управляет сознание, которое человек с трудом может подчинить себе, и, вероятно, его субъективная природа является препятствием в общении людей друг с другом. Это допущение извлечено писателем из «Опыта о человеческом разумении» Локка, книгу, которую Тристрам назвал «...историей... того, что происходит в человеческом уме...» [1, с. 91]. «Философские вольности» Стерна привели противника писателя, «Кристофера Флагеллана» к решению поместить «Тристрама Шенди» в пространстве безверия и скептицизма. «Кристофер Флагеллан» сожалел, что ему и Стерну выпала участь жить в то время, когда простейшие истины стали предметом сомнений, а очевидное представляется проблематичным. Автор «Тристрама Шенди» близок Дэвиду Юму, знаменитому шотландскому философу, который долгие годы, по словам «Флагеллана», «пропитывает мыльными пузырями метафизики атмосферу науки» [2, p. 195]. Баттестин отдает должное проницательности безвестного критика Стерна, столь тонко оценившего созданный им абсурдный мир Шенди-холла, мир странный, если следовать христианской гуманистической традиции, но узнаваемый и современный [2, p. 195]. Если философская направленность «Тристрама Шенди» выглядела явной, то проблема философской почвы «Сентиментального путешествия» представала темой незавершенной и открытой.

Литература:

1. Стерн Л. Жизнь и мнения Тристрама Шенди, джентльмена. Сентиментальное путешествие / Л. Стерн. – М.: Худ. лит., 1968. – 686 с.
2. Battestin M. *A Sentimental Journey: Sterne's "Work of Redemption"* / M. Battestin // XVII–XVIII. Bulletin de la société d'études anglo-américaines des XVIIe et XVIIIe siècles. – 1994. – № 38. – P. 189–204.

Теоретични и методологични проблеми на език изследвания

К.ф.н. Воробьева С.В.

Белорусский государственный университет

СОДЕРЖАНИЕ ПРАГМАТИКИ КАК КОМПОНЕНТА ЛЕКСИЧЕСКОЙ СЕМАНТИКИ

Термины *семантика* и *прагматика* являются одними из самых неоднозначных в лингвистике. Проблема использования данных терминов вызвана разным пониманием их содержания. Семантика традиционно определяется как «все содержание, информация, передаваемые языком или какой-либо его единицей...» [9, с. 438]. Семантика слова, или лексическое значение, есть «содержание слова, отражающее в нем представление о предмете, свойстве, явлении и т.д.» [3, с. 26]. Лексическая семантика обычно рассматривается исходя из знаковой природы слова: в плане содержания лексической единицы различают денотативный, сигнификативный, прагматический и синтаксический компоненты. С другой стороны, термин *семантика* используют и в более узком значении для обозначения только совокупности денотативного и сигнификативного компонентов. В таком случае семантика является частью лексического значения, а прагматика выходит за рамки семантики.

Трактовки денотативного и сигнификативного компонентов лексического значения в основном не вызывают разногласий исследователей. В то же время, содержательное определение прагматического компонента по-прежнему остается спорным вопросом. Прагматику обычно понимают как отношение знака к его пользователю. Прагматика слова как единицы словаря выражает «отношение говорящего 1) к действительности; 2) к содержанию сообщения; 3) к адресату» [1, с. 136]. Наличие прагматической информации в семантике слова, а также ее место в структуре лексического значения вызывает сомнение у некоторых лингвистов. Предполагается, что прагматическая информация приобретается словом только в речи. Не выделяя прагматический компонент в семантике слова, исследователи при этом указывают на наличие у слова эмоционально-экспрессивной и стилистической окраски [8, с. 42–43].

Отдельные исследователи считают прагматический компонент необязательным. «Лексическое значение может сочетать в своей структуре либо оба типа содержания – когнитивного и прагматического, либо ограничиваться одним из них. Подавляющее большинство слов прагматически нейтральны» [6, с. 106]. Позволим себе не согласиться с данной точкой зрения и разделить мнение исследователей, которые, напротив, считают, что прагматическая информация не только является неотъемлемой составляющей лексического значения слова, но может содержаться также в денотативном и сигнификативном компонентах [7, с. 15–17; 1].

Разное определение лингвистами содержания прагматического компонента отражается в отсутствии единого для него наименования в работах по лексической семантике. Данного рода информация называется стилистической, экспрессивной, коннотативной, прагматической (см. об этом [5, с. 87]), лексико-семантическим фоном слова [2, с. 25–26]. К прагматическому компоненту семантики слова принято относить «...экспрессивно-эмоциональную оценку и разнообразные коннотации» [3, с. 262], причем нередко коннотации лексемы отождествляются с передаваемой словом эмотивно-оценочной информацией [10, с. 5] либо вообще выводятся за пределы прагматики [4, с. 19]. Сегодня, помимо коннотаций и экспрессивно-эмоциональной окраски, к прагматическому компоненту относят ситуативные и контекстуальные предписания употребления слова, все социально значимые устойчивые ассоциации, связанные со словом у носителей языка.

Проанализировав и обобщив данные ряда семасиологических исследований, мы считаем возможным выделять в прагматическом компоненте семантики слова: 1) экспрессивно-оценочную информацию, отражающую индивидуальное отношение говорящего к называемому словом понятию; 2) стилистическую информацию, фиксирующую правила употребления слова в определенных типах текстов и в определенных ситуациях; 3) национально-культурную информацию лингвострановедческого характера или коннотации слова. Таким образом, прагматика является самым обширным по содержанию и наиболее трудно поддающимся описанию и фиксации в лексикографических источниках компонентом семантики слова в широком понимании последней.

Литература:

1. Апресян Ю. Д. Прагматическая информация для толкового словаря // Апресян Ю. Д. Избранные труды: в 2-х т. М. : Школа «Языки русской культуры», 1995. Т. 2 : Интегральное описание языка и системная лексикография. С. 135–155.
2. Верещагин Е. М., Костомаров В. Г. Лингвострановедческая теория слова. М. : Русский язык, 1980. 320 с.
3. Гак В. Г. Лексическое значение слова // Языкознание. Большой энциклопедический словарь / Ред. кол.: В. Н. Ярцева (гл. ред.) и др. 2-е изд. М. : Большая Российская энциклопедия, 1998. С. 261-263.
4. Зыкова И. В. Практический курс английской лексикологии : учеб. пособие для лингвистических вузов и фак. иностр. языков. М. : Academia, 2006. 284 с.
5. Кобозева И. М. Лингвистическая семантика : учебник для студентов фактов филол. профиля. М. : URSS : Либроком, 2009. 350 с.
6. Никитин М. В. Курс лингвистической семантики: учеб. пособие к курсам языкознания, лексикологии и теоретической грамматики. СПб. : Науч. центр проблем диалога, 1996. 757 с.
7. Плотников Б. А. Основы семасиологии. Мн. : Высшая школа, 1984. 223 с.
8. Смирницкий А. И. Лексикология английского языка. М. : Омен, (1956) 1998. 260 с.
9. Степанов Ю. С. Семантика // Языкознание. Большой энциклопедический словарь / Ред. кол.: В. Н. Ярцева (гл. ред.) и др. 2-е изд. М. : Большая Российская энциклопедия, 1998. С. 438–440.
10. Телия В. Н. Коннотативный аспект семантики номинативных единиц. М. : Наука, 1986. 143 с.

Език, реч, комуникация

c.ph.s., associate professor Chechetko M.V
Koilybaieva B. Zh

West Kazakhstan University named after M. Utemisov, Kazakhstan

OSCAR WILDE "THE PORTRAIT OF DORIAN GRAY": THE FICTION AND REALITY

Annotation

The novel of Oscar Wilde's "the Picture of Dorian Gray" is one of the most famous works of world literature. Oscar Wilde, an English writer of the late nineteenth century, a classic of English and world literature, poet, playwright and the author of two wonderful books and the world-famous fairy tales is a novel created only one. It was "the picture of Dorian Gray", published in 1891.

The fate of this novel and the fate of its author was extraordinary and dramatic. Oscar Wilde was not only a writer, art theorist, a connoisseur of theatre and painting, esthete, but also a person extremely popular in secular circles, the salons and literary salons, where everything was repeating his jokes and paradoxes. He was a public figure and always around him was going a special energy ball, woven from love, hate, envy, curiosity.

Keywords; literature, portrait, culture, development, basis, Dorian Gray

Аннотация

Роман Оскара Уайльда "Портрет Дориана Грея" - одно из самых известных произведений мировой литературы. Оскар Уайльд, английский писатель конца XIX века, классик английской и мировой литературы, поэт, драматург и автор двух замечательных книг и всемирно известных сказок-это роман, созданный только одним. Это была "картина Дориана Грея", опубликованная в 1891 году.

Судьба этого романа и судьба его автора была необычайна и драматична. Оскар Уайльд был не только писателем, теоретиком искусства, знатоком театра и живописи, эстетом, но и человеком чрезвычайно популярным в светских кругах, салонах и литературных салонах, где все повторяло его шутки и парадоксы. Он был общественным деятелем и всегда вокруг него собирался особый энергетический шар, сотканный из любви, ненависти, зависти, любопытства.

Ключевые слова: литература, портрет, культура, развитие, основа, Дориан Грей

Oscar Wilde and Nikolai Gogol: the image of the portrait as embody ideas of art and morality.

In classical literature with its social and moral expectations of a possible convergence and Parallels in different national and historical traditions. Sometimes artists words different national literatures and different trends in art to find a common creative solution to solve their aesthetic and moral problems. The most prominent representative of aestheticism that has emerged in English literature under the influence of the philosophical ideas of John Ruskin in the late nineteenth century was Oscar Wilde. He and other young artists were not satisfied with the conservatism of Victorian England, which were distinguished by practicality and oppressive morality. They sought to isolate themselves from the aggressive activities with the world of imagination, fantasy, fine, so they were unacceptable, "craft" methods and techniques in the works of realist artists.

Oscar Wilde is a controversial figure not only in English but also in world literature. He was an extraordinary personality, a fan of the "cult of beauty", whose lifestyle and aesthetic principles of creativity was shocking to contemporaries. His novel "the picture of Dorian Gray» (1991) is a meditation on Beauty and Morality.

One of the artistic formulas of the paradoxes of Oscar Wilde is "I can only believe the unbelievable." Therefore, the novel "the picture of Dorian Gray " - the work is controversial. "Disputes over works of art testify that this work is new, complex, and viable." (Oscar Wilde)

After the release of the novel in the light around him began discussion. Critics particularly attacked the hero, accused of immorality and hero, and the author of the work. Wilde could not resist and addressed the controversy, arguing that each man sees his own sins in the sins of Dorian. "What Dorian's sins are no one knows. Whoever finds them brings them along," he said. Thus, Wilde drew attention to the main conflict of the novel and the possibility of its solution.

The same artistic techniques used in the story "the Portrait" and Nikolai Gogol. This is a story about the artist, art and morality.

Nikolai Vasilievich Gogol was an outstanding representative of realism. "How the hell to put a fool" is, by his own testimony Gogol was the main idea of his whole life and his entire career. "For a long time I'm just so busy that after I works been pretty funny people with the devil" (letter from Naples, dated 27 April 1847).

In the religious sense, Gogol's devil is a mystical and real creature. This devil in "Portrait" is a mysterious and a sinister loan Shark. The basis of the story – Faith and trials.

God is infinite, the end and the beginning of substance; the devil is the denial of God, and, consequently, the negation of the infinite, denying any beginning or end. Damn is started and unfinished (the portrait of the Moneylender was never completed). The subject of Gogol is often evil. Gogol first saw hell without a mask, I saw his true face, and scary is not in its uniqueness and ordinariness. He first realized that the face of the devil is not a distant, foreign, strange, fantastic, and in the nearest, familiar, all the real "human, all too human" face.

Combine well Wilde and Gogol's eternal quest and pursuit of the human ideal. These searches, in fact, was reflected in the novel "the picture of Dorian Gray» and the novel "Portrait". However, to image only that wanted to show the artists they lacked only one realistic techniques. That is why Wilde, Gogol uses the fantastic.

The novel "the picture of Dorian Gray" begins with Lord Henry, the aesthete and hedonist, comes into the Studio of Basil Hallward, where the artist works on a portrait of a young handsome man. This young man impressed the artist, his beauty made him reconsider his views on art. Basil created a portrait of his friend Dorian Gray, the perfect work of art. Moreover, the reader learns that this artwork needs to embody new principles of the artist Basil Hallward, his perception of beauty. Lord Henry advises him rather to give the portrait to the exhibition, that is, to show, and discover the beauty of the people. Nevertheless, Basil refuses and thus makes a step to his death, as an artist, and as a person. Basil explains that he does not want to exhibit the portrait because "too much invested in him myself." Lord Henry did not understand him at first, even laughs, because Basil does not like the portrait. Nevertheless, Wilde here we are not talking about the outside art form and its inner content. The picture of Dorian turned out to be so great because the artist his spiritualization, gave him his own soul. That is his soulful work does not want to give people Basil. After some time, the artist's destruction at the hands of Dorian Gray, a man whom he sincerely admired, and a man who has broken all moral laws, which will make its goal only sensuous and not spiritual. Perhaps his act, his refusal to do a portrait, that is, spiritual beauty, the property of the people, Basil, and caused his death.

Very often Lord Henry was identified with the Creator of the novel of Oscar Wilde, however, is possible, and suddenly found himself the author denies the philosophical doctrine of Watton and forces us to look for other life beliefs and truth.

First, the main character Dorian Gray does not notice her beauty, but then he meets Lord Henry. In his words - a hymn to youth and beauty and caution that it will pass. When Dorian looks at his portrait completed, it awakens the envy of the portrait (the image itself), its beauty is immortal, and he expresses the idea: "If the picture could change and I could stay as I am, I would give it soul." Dorian wishes materialized. There is a division between form and content. The portrait embodies the soul of the

protagonist, himself, and he always remains beautiful and the same as portrait. All the movements of his soul, all the mysterious thoughts and unholy desires, all the criminal acts are reflected in the portrait. Since that time, the portrait and the sitter become inseparable. Hero seeks to hide the portrait, to change him, but from himself cannot hide. Therefore, the portrait and the sitter change places.

Dorian turns to the man who made the first mistake (which led to a crime - the suicide of a young actress), trying to further hide his crime and therefore resort to crime new, already direct - the murder of his friend, the artist. Dorian of ethical and drug addict, until finally, it becomes suddenly apparent to all, yet the figure of Dorian Gray does not acquire their real look, which is so ugly, changed internally and externally, that even the lackey may not recognize its owner, and it helps only a valuable ring on one of the fingers of the deceased. A portrait again with the same lifeless, but beautiful, which was once painted on it the boy is handsome.

After the desire of Dorian Gray was brought to life, the portrait becomes content, internal, and Dorian a form of shell. For Dorian Gray his real "I" embodied in his portrait, and he himself only an anthropomorphic image. Dorian and the portrait are becoming inseparable, or rather, the portrait became a reflection of all the spiritual movements of the prototype, and beautiful, and disgusting. Thus, Oscar Wilde embodied in the work of one of their most popular paradoxes - life imitates art rather than art imitating life.

Portrait reflecting the moral decay of the hero. If the portrait does not reflect these changes probably him not to be tormented conscience. The immorality of Dorian destroys the beauty, and it reflects the portrait. That is, only in the art of man can see her beauty and his own ugliness. Moreover, the conclusion from this observation is true beauty always-spiritual immorality is always ugly. In addition, as if immorality was NOT hiding behind a mask of beauty, recognize it; it will manifest itself in life and in art. The personification of these ideas and becomes a portrait.

As for the story by Nikolai Gogol "the Portrait", we can distinguish three main characters, the image disclosure of which is key to understanding the whole work: moneylender, Andrey Petrovich Chartkov and a self-taught artist.

The mysterious usurer, and the sinister devil, the evil force that lives in fear, and therefore hated by the author Nikolai Gogol. The author somewhat mystery the way the amazing elder. Gogol does not say, but only hints at the fact that the lender is the cause of all misfortunes that happened to his clients. However, this hint is transparent enough: "But what was strangest of all, and which could not impress many people - it was a strange fate of all those who received money from him: they all ended their lives miserable. If it was just a human opinion, ridiculous superstitious rumors or intentionally loose rumors - that remained unknown" [V. 302].

Itself only the description of the hero indicates his evil: "He went wide in Asian attire; the dark face paint pointed to the southern origins, but what was it nation: Indian,

Greek, Persian, this one could not say perhaps. High, almost extraordinary growth, dark, skinny, face and some inconceivably terrible color it, large, extremely fire eyes, overhanging brows distinguishes it sharply and strongly from all the ash people in the capital. The housing ego was not similar to other small wooden houses. It was a stone structure, like those which once set up plenty of Genoese merchants, with irregular Unequal-sized Windows, with iron shutters and bolts"[article 301].

The unreality of the image-or rather, his portrait (they can be considered as one character) becomes clear, when the Interest, anticipating his own death, wants to achieve immortality through the perpetuation of his image on canvas. Since the creation of the painting begins to live its own life, brings the same misfortune as her prototype.

The young artist, Andrey Petrovich Chartkov has much in common with Gogol's aesthetic views. His thoughts are not clogged with fashion trends, they are transparent and clean. However, gratuitous money and attention to his own person changed him for the worse. As Dorian Gray Chartkov completely degraded in spiritual and artistic terms, he loses his talent.

Andrey Petrovich does not pass all the tests, losing human form.

Following "kind", not ideal, a talented self-taught artist creates a terrible portrait of the moneylender, who produced a detrimental effect on the artist and many people, in whose hands he fell. Evil, otherworldly force took the hand of the artist when he created a sinister picture, but after years of pain, loss and self-torture the spirit frequency and the blessing of God helps him to paint an icon full of heavenly Holiness.

Fantastic and realistic finals of the novel "the Picture of Dorian Gray " and the novel "Portrait".

Dorian rushed to the portrait, trying to destroy it. The servants find the body of an ugly man, clothed in Dorian's clothes, next to the portrait, which depicts a beautiful young man. Sticking than a polluted, scary portrait, Dorian Gray kills himself. This confirms the idea of the eternity of beautiful (the portrait becomes its usual condition). That finale, which contrasts the fiction that permeated the entire work and the reality, which appears to us after the death of Dorian Gray .

In the story "the Portrait" it is possible to allocate three of the final three stories, related by the image of the moneylender or his portrait. The first story - the story of Andrei Petrovich Chartkov ends with his death (again, you can see a certain kinship with the fate of Dorian Gray). The cause of his death has become insane, the result or the destructive influence of money and fame, sinister portrait. Again, the confrontation between reality and fiction.

The second story is the story of an artist-self-educated, who, having passed all the tests of fate, reaches enlightenment, almost of Holiness, returns the talent of double divine protection.

Third same story as the connecting link between the first two, which shows how determined the fate, or rather uncertain fate of the portrait of the moneylender he has been kidnapped. Thus, the author wanted to say "to be Continued ...". So the stories about the two portraits of Dorian Gray and Andrew Chertkov significantly different, because when Oscar Wilde in his novel puts a firm point, Nikolai Gogol only a vague ellipsis.

1. About Wilde. Favorites. Introd. article From Balz - M., 1989.
2. Rudnev. The morphology of reality: a Study on the "philosophy" text. - M., 1996.
3. Tetelman, A. I. Literary tale Wilde: synthesis of art forms // proceedings of the fifth scientific-practical conference dedicated to the memory of A. F. Losev. – M.: Educational and scientific center of philological 2006.
4. Davis, R. H. the letters of J. R. Oscar Wilde / Davis. – London, 1962.
5. Wilde, O. the picture of Dorian gray / O. Wilde; translated from English. M. Akinai. – Minsk, 1984.
6. Bakhtin, M. M. Aesthetics of verbal art / M. M. Bakhtin. – M.,1979
7. Sokolyanskiy, M. G. Oscar Wilde: an Essay on creativity / M. G. sokolyanskiy. – Kyiv, 1990.
8. Wilde, O. Selected works /O. Wilde. – M., 1960. – Vol. 1. - Introd. by A. A. Anikst.
9. Mason, S. O. Wilde and the aesthetic movement / S. Mason. London, 1920.

**c.ph.s., associate professor Abukhanova A.G
Kabilbaeva A.A**

West Kazakhstan University named after M. Utemisov, Kazakhstan

GRAMMATICAL PARADIGMS OF BORROWED SOCIO-ECONOMIC TERMS

Annotation

The methodological background and analytical models of the "new Ethnography" represent an extension of the cultural phenomena of the paradigm of pre-transformational linguistics. Thus, "ethnoscience" focuses on emic descriptions of cultural uniqueness, discovery procedures, phonological models, and a limited corpus. The linguistic foundations of these approaches to culture were torn away by the new paradigm of transformation. The implications of the new linguistics for cognitive anthropology are traced, and it is suggested that the development of a more powerful anthropological paradigm could contribute to solving the dilemmas of linguistic boundaries.

Keywords; paradigms, linguistics, culture, development, basis, solution

Түйіндеме

"Жаңа этнографияның" әдіснамалық негізі мен аналитикалық моделі трансформацияға дейінгі лингвистикалық парадигманың мәдени құбылысының кеңеюін білдіреді. Осылайша, "этнонаука" мәдени бірегейлікке, ашылу рәсімдеріне, фонологиялық модельдерге және соңғы корпустың Эмикалық сипаттамаларына назар аударады. Осы мәдени тәсілдердің лингвистикалық негізі трансформацияның жаңа парадигмасымен бөлініп отыр. Жаңа лингвистиканың танымдық антропологияға әсері байқалды және неғұрлым күшті антропологиялық парадигманың дамуы тілдік шекаралардың дилеммасын шешуге көмектеседі деген болжам айтылды.

Кілтті сөздер; парадигмалар, лингвистика, мәдениет, даму, негіз, шешім

Аннотация

Методологические предпосылки и аналитические модели «новой этнографии» представляют собой расширение культурных феноменов парадигмы до трансформационной лингвистики. Таким образом, «этнонаука»

делает упор на эмические описания культурной уникальности, процедуры открытия, фонологические модели и ограниченный корпус. Лингвистические основы этих подходов к культуре были оторваны новой парадигмой трансформации. Проследживаются последствия новой лингвистики для когнитивной антропологии, и предполагается, что развитие более мощной антропологической парадигмы могло бы способствовать решению дилемм лингвистических границ.

Ключевы слова; парадигмы, лингвистика, культура, развитие, основа, решение

Prior to recent research in language planning, the dominant paradigm¹ in the sociology of language, best outlined by Fishman, stated that the field has two primary aims: (1) to determine who speaks what language variety, to whom, at what times, and for what purposes, and (2) to determine why social organizations exhibit different patterns of language use, and why these patterns change in different ways and at different rates. This paradigm may be termed the descriptive paradigm. In contrast, the language planning paradigm states that, in addition to these primarily descriptive aims, an additional goal is to determine how language resources can be allocated to fulfill communication needs and to assure language rights of groups within social organizations. This alternative paradigm is evaluative in so far as language planning processes and decisions may be compared in terms of their capacity for fulfilling these needs and rights. This paradigm, also developed by Fishman, may be termed the evaluative paradigm.

Developments in communication policy and planning. Harms outlines a shift in the approach to communication research that is parallel to the one proposed here for the sociology of language. Harms describes a change from the oligarchic paradigm dominant in communication theory until to the participatory paradigm which evolved in a series of international conferences sponsored by UNESCO. The oligarchic paradigm, developed by Lasswell, focuses on the use of media in a one-way communication system: source - receiver.

The theoretical value of this study is that the solution of the question of universal and specific in the functioning of economic terms borrowed from English in languages of different structures is of great importance both for the General theory of terminology and borrowing, and for the theory and methodology of comparative language learning.

The article is devoted to the study of the features of the functioning of borrowed English vocabulary in the economic terminology of the Russian language based on its comparison with its counterparts in the Vietnamese language. As B. N. Golovin notes: "the Science of terms (let's call it term science) should study not only term formation, but also term use, i.e. it should be engaged in a systematic, broad, well – founded study of how real terms function in real texts-industrial, technical, scientific, business, socio-political. Only in this case will the terminology study finally get a correct picture of the structure and functioning of terms, and will be able to justify the typology of terms ...»

In the process of formation and spread of civilization, peoples and Nations constantly communicated with each other. This intercivilizational, interethnic, and interethnic communication at all stages of its existence was determined both by the geographical location and history of the countries and cultures in contact, as well as by direct social contacts. No language can do without a natural and natural process of borrowing elements from other languages, since "the penetration of foreign words (and entire utterances) into a particular national language is one of the inevitable results of the historical development of the language." All this leads to the so-called "terminological explosion" at a certain stage of interlanguage contacts, globalization, and professional activity in creating a language that provides operational and maximum mutual understanding in the modern intellectual and economic world, i.e., to the mass emergence of new terms and makes significant changes to existing systems.

Borrowing foreign-language terms is one of the most productive ways of creating terminological names, and " borrowing from the American version of English is considered by many to be the most striking feature of our current language development, comparing their flow with the French flood experienced in the XVIII century." In the terminology of the economy of the Russian and Vietnamese languages, borrowed concepts have become especially widespread in recent years due to socio-economic changes in the countries. In connection with the transition to new market relations, there is a huge language vacuum in the nomination of new, previously unknown concepts. To denote a new economic concept, a terminological unit of English-speaking origin is often chosen that meets the modern needs of this situation, since the United States of America currently occupies a leading position in the world economy. Thus, the intensive borrowing of Anglo-Americanisms as one of the ways of international communication, and one of the sources of word distribution, is an obvious fact.

In the context of such an intensive expansion of language contacts, the study of borrowings is one of the most important problems in the field of linguistic research. Despite the fact that the problem of borrowing has always attracted the attention of linguists, the very linguistic nature of borrowing, the process of entering foreign words and their meanings into the system of the borrowing language, and understanding the hidden processes of interaction between the two languages – the source language and the borrowing language – have not yet received sufficient coverage.

The fact revitalization in the last decade of economic terms of English origin and, therefore, the need of the study related to this phenomenon as universal, common to different languages, and specific, characteristic for the Russian language ways of their existence, the leading characteristics and the basic laws; and the need for a multidimensional description of foreign borrowings, drawing on the latest linguistic research. Features of the functioning of borrowings are more obvious when compared with similar processes in another (in our case, Vietnamese) language.

Russian Russian language most anglicisms retain the semantics characteristic of the source language, i.e. the meanings of the source language are transferred completely to the semantics of the recipient language, which demonstrates the desire of English and Russian languages to have economic terms with an unambiguous correlation of content. This group includes words such as: attorney; bar code; brainstorming; bootlegger; greenmail; goodwill; distributor; Prime time; payenvelop; realtor; scalp; stockout; telemarketing; home banking; chartist; ekkautant, etc. At the same time, there is a group of terms with selectively matching meanings, which illustrates the selective development of the semantics of the source language. English words of this group are polysemical, however, when the English-language lexeme is converted to Russian, the latter does not borrow all the meanings, but only one or several of them. For example: assignment; business; deadweight; dollar; merchandising; maturation; promoter; service; hairing, etc. Other semantic processes, such as narrowing of meaning, expanding of meaning, and acquiring of new meaning, are less represented in Russian.

Word-formation activity is manifested through the appearance of derivatives formed according to the word-formation model of the borrowing language in the borrowed word. According to the ability of terminological nesting, English-language terms are divided into 1) fully mastered terms and 2) partially mastered terms. The fully mastered terms include English-language terms that came to the Russian language

and created abundant derivative words and terminological phrases in it. These are the Russian language: underwriting, business, broker, brand, voucher, dealer, discount, distributor, marketing, clearing, leverage, leasing, import, transfer, trust, hedge, export, holding, etc. And partially mastered terms include English-language terms that did not create derivative words in the host Russian language: attorney, backwardation, bondholder, brain-drain, boycott, boyent, buy-out, gross-terms, direct-cost, cash flow, establishment, lay-Evey, Liz-back, maturation, know-how, overbot, overside-dilivery, float, home-bankingaccoutant, entre, etc. The participation of English-language borrowings in word production in the system of the Russian language that adopted them is a sign of the most successful assimilation, qualitatively and quantitatively enriching the vocabulary of this language.

In the context of the English-language "terminological flood" among linguists, there is an opinion that the new borrowed vocabulary "piles up, not having time to adapt . floods the native language, blurring its borders, threatening its integrity» /Sklyarevskaya, 1998, p. 7/. However, it is known that the Russian language has repeatedly experienced the stages of temporary dominance of borrowings, but always coped with such phenomena. Kostomarov V. G. he wrote that the Russian language with its "abundance of suffixes, prefixes and endings is surprisingly suitable for the perception of verbal import", as it easily adapts borrowings / Kostomarov, 1994, p. 24/.

The listed factors: the social significance of economic vocabulary, a large number of new borrowings in the field of terminology, the need for semantics, descriptions of ways of entering and adapting borrowed terminological neologisms into the Russian language - determine the relevance of the research

The object of the research is the terms of the financial and economic sphere (FES), borrowed from the English language in the 90s. Borrowed terms (ZT) reflect the economic changes in the country associated with the transition to a market economy.

The subject of the research is the study of stages and types of adaptation of the above borrowed terms of the FES in the Russian language.

The following is taken as a working definition of the term: "A term is a word or phrase of a strictly nominative function: a certain type of noun or phrase based on it»/Moiseev. 1970 p. 139/. O. S. akhmanova points out that "a term is a word or phrase of a special language (created, accepted, borrowed /highlighted by us, E. B./ for the exact expression of special concepts and designations of special objects" (akhmanova,

1966, p.474). The study analyzes only one-word terms borrowed from the English language that are used to refer to objects and phenomena of the economic and financial sphere in Russia (audit, goodwill, monitoring, tranche). The terms exoticism, meaning alien realities, which have country-specific labels like (English), (Amer.) in dictionaries, are also analyzed, as they are used in the Russian economic lexicon in international communication.

The purpose of the research is to describe and analyze new borrowed terms of the financial and economic sphere at all language levels: graphic-spelling, phonetic, accentological, lexical, semantic, word-forming, grammatical. Analysis of the adaptation of borrowed terms to the Russian language will demonstrate the stability of its internal system, which is able to subordinate the borrowed vocabulary to its laws.

Scientific novelty of research consists in the fact that the system description and analysis of simple financial and economic terms, came from the English language in the 90-ies in the field of fixation is carried out for the first time . In this work the distribution of new borrowed terms in thematic groups based on the dictionary definitions, just allocated to 10 groups . Thematic groups and paradigmatic relations of terms are considered as an indicator of their adaptation . In the work special attention is paid to adaptation of borrowed acronyms financial and economic terminology

The practical significance is to create a dictionary of the analyzed English terms of the FES of the 90s (given in the Appendix to the dissertation). The dictionary will serve as a basis for creating an educational dictionary of financial and economic terms, which is necessary, in particular, in the practice of teaching RCTS: borrowed vocabulary makes it difficult for educational communication, since the student - a foreigner does not recognize a familiar word in the Russian version, and " the teacher, easily determining the grammatical characteristic of the word by a formal indicator, does not know the exact terminological meaning» the Dictionary can be used as a lexical minimum for the language of the specialty for Russian and for foreign students of economic universities, will facilitate preparation for classes in scientific style of speech, business communication. Financial and economic terminology is an informative layer of the General literary language and is relevant for both Russian and foreign students.

References

1. Sinha, R. M. K. (2009, August). Mining complex predicates in Hindi using a parallel Hindi-English corpus. In Proceedings of the workshop on multiword expressions: Identification, interpretation, disambiguation and applications (pp. 40-46). Association for Computational Linguistics.
2. Spencer, A., Butt, M., King, T. H. (2005). Case in Hindi. In Butt, M., King, T. H. (Eds.), Proceedings of LFG (Vol. 5, pp. 429-446). Stanford, CA: Center for the Study of Language and Information.
3. Thomason, S. (2007). Language contact and deliberate change. *Journal of Language Contact*, 1, 41-62.
4. Wani, S. (2007). Code mixing constraints; from grammatical to the minimalist framework: A study in Kashmiri-English mixed code (Master's thesis). University of Kashmir, Srinagar, India.
5. Quarcoo, M. (2012). Grammatical constraints on verb phrases in Twi/English code switching. *Ghana Journal of Linguistics*, 1, 57-80.

ПУБЛИЧНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ

Модерна технология за контрол

Родченко Лариса Михайлівна

, д.держ.упр., професор, молодший науковий співробітник науково-дослідницького відділу проблем інформаційно-психологічного протиборства Військового інституту КНУ імені Тараса Шевченка

ДЕТЕРМІНУВАННЯ РИЗИКІВ НОВОЇ МОДЕЛІ РЕГІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ УКРАЇНИ В МЕЖАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Для вирішення завдання удосконалення моделі регіонального управління у теоретико-методологічному контексті доцільно спрямувати дослідження такими напрямками: проаналізувати сучасні наукові дослідження з проблем регіонального управління та дослідити теоретичні засади врядування на регіональному рівні, виявити недосліджені питання в даному напрямі, уточнити сутнісні характеристики категорій дослідження регіонального управління; розвинути засади застосування в Україні європейських стандартів врядування на регіональному рівні у безпосередньому взаємозв'язку з принципами демократичного врядування; визначити вплив спільної регіональної політики ЄС на удосконалення механізмів регіонального управління у країнах-членах ЄС; систематизувати методологію імплементації європейських стандартів регіонального управління в державно-управлінській практиці України; проаналізувати інституційне та інструментальне забезпечення реформування системи регіонального управління в Україні на європейських засадах; запропонувати концептуальні підходи щодо прийняття та реалізації стратегій регіонального управління; на основі комплексного підходу щодо проведення реформування системи регіональної влади розробити пропозиції щодо удосконалення механізмів, форм та засобів регіонального управління.

Слід наголосити, що за умов ефективного реалізації зазначених принципів вітчизняного управління на регіональному рівні може бути забезпечено дотримання загальнодержавних інтересів та поєднання національних і регіональних інтересів [1, 2]. Також запровадження децентралізованої моделі управління надасть регіонам України можливість отримати реальну свободу дій

щодо реалізації регіональних стратегій розвитку. Стратегічною метою зовнішньої та внутрішньої політики України визначено європейську інтеграцію, відповідність європейським стандартам публічного управління. І в цьому контексті напрацювання ефективної системи регіонального управління є безумовною вимогою європейської моделі розвитку держави. Акцент сьогодні зроблено на піднесенні регіональних економік та подоланні диспропорцій у їх соціально- економічному розвитку. При цьому слід урахувувати найкращі інструменти посилення регіонального управління, створення регіональні та міжрегіональні кластерів, застосування стратегічного планування, зміцнення міжрегіональних господарських зв'язків, модернізація інфраструктурних об'єктів тощо. Формування теоретичних засад інституційного та інструментального забезпечення регіонального управління в Україні, незважаючи на численні спроби удосконалення, відбувається повільно. Це зумовлено частими змінами у нормативно- правовій базі, що викликає зміни й в управлінській системі, потребу в узгодженні повноважень між існуючими та новоствореними державно- управлінськими інституціями регіонального управління. В Україні загалом вироблені теоретичні засади інституційного та інструментального супроводу реформування системи регіонального управління розвитком на європейських засадах. Сформовані і діють відповідні управлінські інституції та інструменти. Проте управлінським недоліком є дублювання повноважень, недостатня визначеність у взаємодії між різними управлінськими, неурядовими інституціями, відсутність належного управлінського забезпечення інноваційності у сфері управління регіонами. Розв'язання зазначених проблем можливе через зростання ролі регіонів у розвитку держави.

Кожна держава приділяє особливу увагу вдосконаленню управління сталим регіональним розвитком. Це пояснюється тим, що поява внутрішніх негативних тенденцій національного соціально-економічного розвитку багатьох випадках спричинена проблемами регіонального характеру. Дуже часто національним державам не вдається знайти ефективної моделі регіонального управління і тому баланс влади у регіонах порушується. Так само, штучне зростання базового (громадівського) рівня місцевого самоврядування деформує власне ідею сталого розвитку регіонів, трансформує її у модель із невизначеними параметрами. Підґрунтям цього є дисбаланс факторів розвитку і питомої ваги суб'єктів управління у встановленні особливостей державного управління

регіональним розвитком, коли одним регіонам надається пріоритет, а інші - не отримують належної державної підтримки, відстають у економічному розвитку, а то й стають депресивними. Небезпечним наслідком функціонування такої системи державного управління регіональним розвитком може стати загроза втрати національного суверенітету. Саме такі перестороги завжди детермінуються в межах ЄС, такі небезпеки має враховувати суб'єкт розробки нової Стратегії регіонального розвитку до 2030 року.

Література:

1. Михненко А. М. Механізми взаємодії суспільства та влади : підручник/А. М. Михненко (кер. авт. кол.), С. О. Кравченко, В. Ф. Мартиненко [та ін.] ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. - К. : НАДУ, 2013.-210 с.

2. European strategy for smart, sustainable and inclusive growth «Europe 2020».
- Access mode : http://ec.europa.eu/research/era/docs/en/investing_in_researcheuropean-commission-europe-2020-2010.pdf.

Родченко Ігор Юрійович,

*к.держ.упр., доцент кафедри менеджменту Донбаської державної
машинобудівної академії*

УДОСКОНАЛЕННЯ Й ОПТИМІЗАЦІЯ МИТНО-ПОДАТКОВИХ ПІЛЬГ І ПРЕФЕРЕНЦІЙ ПІД ЧАС ОПОДАТКУВАННЯ

Окрім зміни безпосередньої пропорції у характері оподаткування й розмірах ставок митних податків, раціоналізація митно-податкової системи, спрямована на сприяння ефективному розвитку національної економіки, неможлива без вирішення питань оптимізації митно-податкових пільг і преференцій під час оподаткування зовнішньої торгівлі непрямими податками.

Аналіз цього питання дає можливість вказати на те, що низка пільг у митному оподаткуванні втратила своє принципове значення і роль для ефективного розвитку національної економіки, а пролонгація їх неефективного функціонування через низку причин не знаходить компетентного аналізу з боку державних органів. Незважаючи на очевидні переваги цільової підтримки як виробників, так і соціальної сфери національної економіки, рівень пільг у митному оподаткуванні продовжує зростати. Головними статтями в частині митно-податкових звільнень нині є операції з імпорту природного газу, лікарських засобів, тимчасового ввезення та лізингу, преференції зі ввезення товарів згідно з Угодами про вільну торгівлю та енергозберігаючого обладнання. Оцінка актуальності окремих пільг у митному оподаткуванні визначає те, що деякі з них не виконують свого призначення, а отже, потребують перегляду. До низки таких, що не несуть позитивного впливу для ефективного розвитку економіки і соціальної політики держави, можна віднести пільги під час митного оподаткування лікарських засобів, виробів медичного призначення і енергозберігаючих товарів. Стосовно доцільності скорочення зазначених пільг думка практично однозначна у їх перегляді та скасуванні. Указане пов'язане з низкою факторів. Такими, як уже згадувалося, є насамперед той факт, що через відсутність будь-якого оподаткування посилюються ризики незаконного витоку капіталу за кордон шляхом застосування механізмів завищення імпортової вартості (трансфертного ціноутворення).

По-друге, повне звільнення від митного оподаткування низки лікарських препаратів, що не мають доведеної лікарської ефективності чи споживаються платоспроможними громадянами (біологічно активні добавки, профілактичні, косметичні та «псевдолікарські» засоби - мезими, синупрети, біттнери, настоянки тощо), не є доцільним. По-третє, повне звільнення від оподаткування лікарських засобів і виробів медичного призначення негативним чином впливає на стан платіжного балансу, економічну безпеку національного виробника і фінансові надходження до державного бюджету. При цьому тенденція імпорту вказаної номенклатури товарів показує нові рекорди з року в рік. Зважаючи на взяті у межах СОТ зобов'язання про обнуління мит на лікарські засоби, найбільш доцільним було б уведення пільгових ставок ПДВ на низку товарів з-поміж тих, які декларуються як лікарські засоби та вироби медичного призначення, на рівні 5-10%, а також уведення акцизного збору на спиртовмісні настоянки, що не мають прямого лікувального призначення. Не сприяє налагодженню ефективної системи пільг і преференцій з митного оподаткування повне звільнення від оподаткування імпортованих енергозберігаючих товарів. На думку експертів, нині до таких товарів входить фактично звичайне обладнання і устаткування, а також матеріали, використання яких не відповідає меті вказаної податкової пільги, що приводить лише до необґрунтованих втрат державного бюджету і стимулювання іноземного виробника [1; 2].

Отже, трансформація митного оподаткування та митно-тарифного регулювання є односпрямованими процесами. Система окреслених напрямів удосконалення й оптимізації, з одного боку, наближує й уніфікує національну систему митного регулювання до стандартів розвинутих світових економік, з іншого - повною мірою сприяє побудові, розвитку й ефективізації економіки в Україні, що, безперечно, є визначальним чинником швидкої та ефективної інтернаціоналізації національної економіки у світове економічне середовище.

Література

Мільярди для «зелених чоловічків» [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.epravda.com.ua/publications/2012/11/30/348032/>.

Про внесення змін до Митного кодексу України щодо скасування окремих податкових пільг : проект закону [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=2474%D0%B0&skl=8.

Взаємодіє на різних клонів на правителството

285443

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВЕРТИКАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ОБОРОННОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Усаченко Олександр Олександрович, к.держ.упр., науковий співробітник
Науково-організаційного відділу Військової частини А4444

Концентрація виробництва і капіталу в промисловості, включаючи і оборонну промисловість, йде в двох організаційних формах - у формі корпорації і в формі стратегічного альянсу. У корпорації об'єднання підприємств в єдиний комплекс досягається шляхом встановлення контролю над їх власністю з боку консолідованого власника. В альянсі стійкі зв'язки між вхідними в нього учасниками формуються шляхом налагодження взаємовигідних договірних відносин. Така організаційна форма може не оформлятися юридично, тобто може не бути організаційно-правовою.

Подальший розвиток стратегічних альянсів як форм господарювання в оборонній промисловості сучасної України стало ще більш актуальним завданням в результаті дії ряду факторів. Найважливіші серед них - необхідність концентрації значних зусиль для участі в не закінчилася ще процесі переділу власності, в спільному вирішенні масштабних господарських завдань [1, с.29]. Поява стратегічних альянсів пов'язано також тиском на світових ринках на українських виробників, з інтеграцією найбільших українських корпорацій в світову господарську систему.

Для вирішення багатьох з виникаючих при цьому стратегічних питань навіть у великих українських корпорацій не вистачає найчастіше власних фінансових і адміністративних ресурсів.

У цих умовах корпораціям необхідно сконцентрувати свої зусилля на реорганізацію структури. Будь-яка форма корпорації повинна відповідати стратегічній меті, яку ставлять перед собою компанії, і зовнішніх умов розвитку.

Альянс промислових структур на відміну від корпорації є їх стратегічне об'єднання частинами капіталу для вирішення спільних завдань. В Україні

стратегічних альянсів часто притаманні окремі організаційні елементи, властиві фінансово-промисловим групам, проте, без використання механізмів передачі прав власності.

У нинішніх умовах становлення ринкових інститутів в Україні підприємства оборонної промисловості можуть успішно розвиватися тільки будучи частиною інтегрованої групи, яка виступає в ролі посередника між індивідуальним підприємством і недосконалими ринками. У розвинутій ринковій економіці цю роль виконують фінансово-промислові групи, холдинги та інші стійкі структуровані типи конституюваних корпорацій. Однак в сучасній Україні критеріям, визначальним відповідність організаційній структурі фінансово-промислових груп, холдингу або іншого конструйованого типу корпорації в повному обсязі не відповідає практично більшість існуючих господарських об'єднань [2, с.195]. Цю функцію виконують стихійно складаються специфічні об'єднання, що отримали назву інтегрованих бізнес-груп. У західній практиці синонімом цього типу корпорації є поняття «конгломерат».

На практиці можна говорити про створення вертикально інтегрованих бізнес-груп (ВІБГ), як етапі на шляху формування і розвитку більш чіткої корпоративної структури. Інтегровані бізнес-групи грають роль відсутніх, стандартних, інституційних, інтегрованих, виробничих і фінансових структур, ефективно функціонуючих в розвинених країнах. В Україні на створення таких структур може піти, за різними оцінками, від 10 до 30 років. Хоча швидкість інституціональних перетворень в оборонній промисловості України досить висока. Це особливо стосується інституційних перетворень в тих секторах, які активно включилися в світові ринки.

Процес формування інтегрованих бізнес-груп в оборонній промисловості України протікав за трьома сценаріями. Перший сценарій - група формувалася навколо промислового підприємства або групи промислових підприємств. Другий сценарій - відбувалося об'єднання підприємств навколо комерційного банку. Третій сценарій основа групи був торговий дім, навколо якого формувалася банківський і промисловий капітал. Найбільш стійкою формою інтегрованої групи були перший і другий варіанти розвитку.

Специфіка інституційного середовища сприяла тому, що в рамках інтегрованих бізнес-груп почали складатися власні господарсько-фінансові

структури, що включають банк, збутову організацію, страхову компанію, недержавний пенсійний фонд та тощо [3]. У світовій практиці це явище не нове. Через подібні етапи проходило більшість розвинених країн. Така "самодостатність" була характерна для великих конгломератів в США в перші десятиліття XX ст., Для західноєвропейських компаній в 50-і роки, для японських - в 50-60 роки, для південнокорейських "чебол", існуючих ще до теперішнього часу.

Сучасна українська вертикальної інтеграції оборонної промисловості являє собою набір типових функціональних елементів - підприємств і організацій. Основою великої інтегрованої бізнес-групи є своєрідне "ядро", що включає головним чином підприємства видобувних або переробних галузей (чорної або кольорової металургії). Як рідкісний виняток слід зазначити акціонерну фінансову компанію "Система", основу якої складають наукомісткі галузі промисловості (зв'язок, телекомунікації, підприємства НДДКР).

Література

1. Горбулін, В., Створення ДК «Укроборонпром» як початок формування дієвого ядра ОПК // В. Горбулін, В. Шеховцов/ Наука і оборона. – К., 2013. - № 3. – С. 27 – 31.

2. Терещенко, А.М. Аналіз витрат на забезпечення оборонно-промислового комплексу держави / А.М. Терещенко / Збірник наукових праць Національного університету оборони України «Труди університету». – К., 2013. – № 2 (116). – С. 193 – 197.

3. Інформаційно-консалтингова компанія «Defense Express»/[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://defence-ua.com/>

ПЕДАГОГИЧЕСКИ НАУКИ

Съвременните методи на преподаване

Махова М.А., Концевая А.И.

Гомельский государственный университет имени Ф.Скорины, Беларусь

СПОСОБЫ ОРГАНИЗАЦИИ ЕСТЕСТВЕННЫХ КОММУНИКАТИВНЫХ СИТУАЦИЙ НА ЗАНЯТИЯХ НЕМЕЦКОГО ЯЗЫКА

Одним из основных условий успешного создания естественной ситуации общения является, как уже известно, соответствие привносимого содержания системе потребностей обучаемого. Это можно считать фактом, доказанным экспериментально. [1, с. 13] Поэтому вводимые в учебную обстановку содержания должны, безусловно, обладать таким свойством.

Принимая во внимание то, что в учебной обстановке это вряд ли можно сделать, опираясь на события из жизни обучаемых, следует вводить их в форме каких-то отрезков действительности, зафиксированных вербально или графически, т. е. в форме текстов или рисунков. Тексты или рисунки в практике обучения иностранному языку ничего нового собой не представляют, однако важно отметить, что далеко не каждый текст или рисунок может послужить созданию естественной ситуации общения. Прежде всего, содержание такого текста независимо от объема должно развиваться вокруг определенной сюжетной линии. В таких текстах не все содержание выражается словесно, часть его лишь подразумевается. И если человек понимает текст, эти подразумеваемые части содержания легко воссоздаются им. Это обычная процедура, которую читатель выполняет, не задумываясь над тем, что написано, а что – подразумевается. Это свойство и можно с успехом использовать для создания ситуаций общения на занятиях немецким языком.

Следующий способ основан на подборе текстов, допускающих возможность активного оценочного отношения к излагаемым в них фактам, явлениям, событиям. Общение возникает при этом в том случае, когда преподавателю удастся с опорой на содержание вызвать у студентов различное отношение к одним и тем же вещам. В качестве примера приведем отрывок, в котором обсуждаются проблемы создания семьи, взаимоотношений

молодоженев и их родителей. Обсуждение его должно проводиться по заранее обдуманному сценарию, который может выглядеть примерно так:

«Es ist heutzutage üblich, dass das junge Ehepaar getrennt von den Eltern wohnen möchte, denn 1) man braucht nicht den Meinungen und Weisungen der alten Generation folgen; 2) man soll sich nicht mit den Verwandten des Ehepartners unterhalten, wenn man das nicht will. Aber: 1) die Lebenserfahrung der Eltern kann in bestimmten Situationen nützlich sein; 2) man hat immer jemanden, der auf das Kind aufpassen könnte». На основе такого текста обычно удается создать ситуацию естественного общения, так как, если у каждого человека есть установившиеся взгляды на те или иные явления, он редко остается пассивным, когда сталкивается со взглядами, которые противоречат его собственным. Следует отметить еще один момент: поскольку противоположность оценок является решающим фактором в развитии дискуссии, преподаватель должен провоцировать ее и тогда, когда у обучаемых обнаруживается единство взглядов.

Остановимся теперь на создании естественных ситуаций общения на основе содержания рисунков. С этой целью в основном используются рисунки с юмористическим содержанием. Чаще всего карикатуры. В рисунках такого типа для изображения того или иного содержания используются минимальные графические средства. Очень удачным нам кажется вариант, когда содержания юмористического характера чередуются с драматическими элементами. Достоинством хорошей карикатуры является то, что смысл ее скрыт за внешними деталями. И юмор ее заключается в неожиданности смысловой связи, в которой оказываются детали рисунка, после того как раскрывается ее содержание. Можно поэтому считать, что серия рисунков мало подходит для создания ситуаций общения. Ведь в ней все ясно. Она скорее располагает к описанию. А описание превращает речевую активность в обычное речевое упражнение. Итак, чтобы на основе рисунка создать ситуацию общения, его смысл должен быть скрыт за деталями. При этом хорошего эффекта можно достигнуть, если сначала задать вопрос о том, что изображено на рисунке, затем, что привело к этой ситуации, наконец, чем все это кончится.

Следует упомянуть, что создание ситуаций общения в учебной обстановке подразумевает переход от учебной ситуации к неучебной и наоборот. В начальном периоде обучения студенты не настолько владеют речью, чтобы длительно развивать иноязычную речевую активность. Поэтому целесообразно

планировать не слишком частое создание естественных ситуаций общения. Причем они должны быть относительно краткими, так чтобы несколько фраз исчерпывали их речевой заряд. Длительность и частоту ситуаций общения необходимо постепенно увеличивать. Одновременно нужно соблюдать соотношение, при котором длительные ситуации (как правило, заранее запланированные) будут создаваться относительно редко, а краткие ситуации (они могут не планироваться заранее) — относительно часто.

Подводя итог, хочется отметить, что для создания на занятиях иностранного языка ситуаций непосредственного общения необходимо тем или иным путем вводить в них содержание, которое им не свойственно, однако сооответствует системе потребностей студентов. При этом необходимым является правильное соотношение длительности таких ситуаций с уровнем владения обучаемых немецкой устной речью и грамотное регулирование речевой активности студентов в обсуждении той или иной проблемы.

Литература

1. Ампилова, Н.В. Психологический анализ роли личностной значимости содержания высказывания в речевой деятельности / Н.В. Ампилова. – автореф., к.п.н., М., 1984г.–20с.
2. Гурвич, П.Б. Основы обучения устной речи на языковых факультетах / П.Б. Гурвич. – Владимир, 1992г.

ЗАКОН

Громадянське право

Медвідь О. О.

*аспірантка кафедри конституційного
права та порівняльного правознавства
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

IDENTITAS: CONTRADICTIO IN ADJECTO

Ідентичність є категорією комплексною та комплементарною. Породжене це питання в межах психологічної науки, проте розширило свої межі на ряд інших соціальних наук, у тому числі формується і в межах правової науки. В першу чергу вказане зумовлено гуманізацією, демократизацією правової реальності. Проте, сьогодні вже слід говорити не просто про людиноцентризм, а про його наступні технократичні функції. Часто в науці вказане виокремлюють через поняття «перевідкриття гуманізму».

«Перевідкриття гуманізму» з моменту свого виникнення як філософської проблеми зазнало різних інтерпретацій. «Перевідкриття гуманізму» визначається як новий гуманізм, антигуманізм, постгуманізм, трансгуманізм, технокомунізм тощо. Ці модифікації корелюють із характеристикою сучасної епохи як епохи постєвропоцентризму, постнаціоналізму, постколоніалізму, постструктуралізму, постмодернізму, постіндустріалізму. У такому контексті обґрунтовуються положення про постнекласичну науку, постлюдство, постлюдину, кіборга. Ці концепції не можуть приховати вельми важливу обставину: гуманізм і його нові варіанти, нові модифікації у центр своїх роздумів висуває проблему людини, ґрунтуючись на різних світоглядних позиціях [1, с.32].

На постгуманістичному просторі проблеми особистості мають дуальний характер. З одного боку саме людина, її права, свободи, законні інтереси отримують роль центральної антропологічної парадигми. З іншого боку, трансформується правова реальність, змінюються технічні, економічні, політичні, та й загалом глобальні відносини, що безпосередньо змінює право, правову систему та правову реальність. Людина не завжди отримує необхідний

фактор захисту, охорони та забезпечення своїх прав, у тому числі у сфері вираження власної ідентичності. Забезпечення належного правового статусу особи неможливо без утворення оптимальних умов самовизначення особи.

Тому ідентичність має виступати не просто як суміжною категорією, а мусить увійти в правове життя як вагомий елемент правового регулювання. Для цього в першу чергу слід визначитися з понятійно-категоріальним апаратом.

Поняття «ідентичність» має давню генезисну структуру. З англійської (*identity*), французької (*identite*) та німецької (*identitat*) мов перекладається як «тотожність», «автентичність», «особистість», «індивідуальність». Таким чином, категорія «ідентичність» тісно пов'язана не тільки з поняттям «тотожності», але й із становленням поняття «індивідуальне» в різних дисциплінарних контекстах, а також з конституюванням в європейській традиції дискурсів «відмінності», «інакшості», «автентичності» та «Іншого» [2]. Отож ідентичність – це «самість» у праві, поняття власного «я» та аспекти його становлення, зміни, можливої трансформації, соціалізації та ідентифікації. Ідентичність характеризує якісне самовизначення особистості, а ідентифікація – процесуальну сторону його розгортання.

Найбільш загальним для всіх соціальних наук є визначення ідентичності як активного процесу, який «відбиває уявлення суб'єкта про себе і супроводжується відчуттям власної безперервності, що дозволяє йому сприймати своє життя як досвід тривалості і єдності свідомості і дає можливість діяти послідовно». Ідентичність в даному випадку виступає ознакою «входження» індивіда в соціальну позицію [3, с. 109].

Проте нині виключно входження в соціальну реальність індивідуума є не достатнім. Особа має формувати навколо себе ту соціальну та правову реальність яку вона бажає, звичайно враховуючи законні інтереси інших осіб, інших суб'єктів права, народу, нації та держави, морально-етичні погляди.

У вказано проявляється внутрішня суперечність у визначенні (*contradictio in adjecto* – лат). Формуючи власну соціальну та правову ідентичність особа не тільки отримує право на власні дії, але й має право вимагати від держави, органів публічної влади та суспільства задоволення власної ідентичності. Отож, саме на державу покладений обов'язок створення гарантій забезпечення ідентичності людини. Ці гарантії включають в себе комплексний механізм, який

має містити не тільки правову, але й ідеологічні, політичні, соціально-економічні заходи.

Література:

Дениско Л. М., Пилипенко С. Г., Кулікова І. І. Про перевідкриття гуманізму. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. Серія : Теорія культури і філософія науки. 2013. № 1083, Вип. 49(2). С. 32-35.

Пашина Н. П. Когнітивні карти феномену "ідентичність". *Політологічні записки*. 2013. № 7. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Polzap_2013_7_9

Качанов Ю. Л. Опыты о поле политики. М.: Институт экспериментальной социологии, 1994. 159 с.

CONTENTS

ИКОНОМИКИ	3
Икономиката на предприятието	
Несенюк Е.С. ІННОВАТИВНІСТЬ ПРОДУКЦІЇ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ СТРАТЕГІЧНОЮ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ.....	3
Petrichenko A. I. ADAPTATION OF METHODOLOGICAL BUDGETING APPROACHES TO THE MANAGEMENT OF COMMERCIAL REAL ESTATE PROJECTS AND REGULATION OF THE ENVIRONMENT OF CONTRACTORS	7
Регионална икономика	
Хохлова О.А. РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА: РЕГІОН ЯК МНОГОФУНКЦІОНАЛЬНА ТА БАГАТОАСПЕКТНА СИСТЕМА.....	10
Външноикономическата дейност	
Залесский Б. Л. ЦЕЛЬ - АКТИВИЗАЦИЯ НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА	13
Залесский Б. Л. НОВЫЕ ОРИЕНТИРЫ ДЛЯ СОВМЕСТНЫХ ПРОЕКТОВ	16
Отдел човешки ресурси	
Дмитрук С.М., Колеснікова А.Г. МОТИВАЦІЯ ПЕРСОНАЛУ ЯК ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ	19
Маркетинг и управление	
Виноградов Я.В. АНАЛІЗ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ КОМПАНІЇ НА РИНКУ ХАРЧОВОЇ УПАКОВКИ	22
Счетоводство и одит	
Булкот Г.В., Павловська Х.Ю. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПОБУДОВИ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ В ЧАСТИНІ ОБЛІКУ ДОХОДІВ ТА ВИТРАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	25
Лежненко Л.І., Крамаренко А.О. ПРОБЛЕМИ ВІДОБРАЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ У ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	30
Икономика на индустрията	
Mykhailova Y.V. INNOVATIVE MEANS OF REFLECTIVE PERSONNEL MANAGEMENT AS IMPERATIVES FOR INCREASING THE COMPETITIVENESS OF CONSTRUCTION COMPANIES.....	33

ФИЛОЛОГИЧЕСКИТЕ НАУКИ

Реторика и стилистика

Ватченко С.А. МИР ОБЫДЕННОСТИ И ЕГО ГЕРОИ. РОМАН ГЕНРИ ФИЛДИНГА «АМЕЛИЯ»..... 36

Максютенко Е.В. КРИТИКИ XVIII СТ. О ФИЛОСОФСКОЙ НАПРАВЛЕННОСТИ ПРОЗЫ ЛОРЕНСА СТЕРНА..... 41

Теоретични и методологични проблеми на език изследвания

Воробьева С.В. СОДЕРЖАНИЕ ПРАГМАТИКИ КАК КОМПОНЕНТА ЛЕКСИЧЕСКОЙ СЕМАНТИКИ..... 44

Език, реч, комуникация

Chechetko M.V., Koilybaieva B. Zh OSCAR WILDE THE PORTRAIT OF DORIAN GRAY : THE FICTION AND REALITY 47

Abukhanova A.G., Kabilbaeva A.A GRAMMATICAL PARADIGMS OF BORROWED SOCIO-ECONOMIC TERMS 53

ПУБЛИЧНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ

Модерна технология за контрол

Родченко Л.М. ДЕТЕРМІНУВАННЯ РИЗИКІВ НОВОЇ МОДЕЛІ РЕГІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ УКРАЇНИ В МЕЖАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ..... 60

Родченко І. Ю. УДОСКОНАЛЕННЯ Й ОПТИМІЗАЦІЯ МИТНО-ПОДАТКОВИХ ПІЛҀГ І ПРЕФЕРЕНЦІЙ ПІД ЧАС ОПОДАТКУВАННЯ..... 63

ПЕДАГОГИЧЕСКИ НАУКИ

Съвременните методи на преподаване

Махова М.А., Концевая А.И. СПОСОБЫ ОРГАНИЗАЦИИ ЕСТЕСТВЕННЫХ КОММУНИКАТИВНЫХ СИТУАЦИЙ НА ЗАНЯТИЯХ НЕМЕЦКОГО ЯЗЫКА..... 68

ЗАКОН

Гражданско право

Медвідь О.О. IDENTITAS: CONTRADICTION IN ADJECTO 71

CONTENTS..... 74

285131
285213
285889
285747
285912
285907
285433
285807
285808
285216
285628
285629
285700
285916
285917
285444
285445
285668
285781